

Stichting Pensioenfonds Aon Groep Nederland

Actuariële en Bedrijfstechnische Nota

Vastgesteld in de bestuursvergadering van

Inhoudsopgave

1	Inleiding	1
1.1	Doelstelling ABTN	1
1.2	Missie, visie en strategie van het fonds	1
1.3	Herverzekeringsbeleid	1
2	Administratieve organisatie en interne controle	2
2.1	Organigram	2
2.2	Beheersingskader van de organisatie	3
2.2.2	Tweede lijn: Sleutelfuncties Actuarieel en Risicobeheer	7
2.2.3	Derde lijn: Sleutelfunctie Interne audit	8
2.3	Goed pensioenfondsbestuur	8
2.4	Externe controlerend accountant en certificerend actuaaris	9
2.5	Extern toezicht	9
2.6	Uitbesteding	9
2.7	Operationele beheersingsmaatregelen	11
2.7.1	Operationele processen en administratieve organisatie	11
2.7.2	Bewaking en analyse van het operationele ondernemingsrisico en de managementinformatie	11
2.8	Beleidsmatige beheersmaatregelen	11
2.8.1	Beleidsmatige processen en doelstellingen	11
2.8.2	Managementinformatie	11
2.8.3	Controlemechanismen	12
2.9	Eigenrisicobeoordeling	12
3	Aansluiting werkgevers en verkrijgen deelnemerschap werknemers	13
4	Samenvatting pensioenregeling	14
4.1	Regeling voormalig eindlooppensioen 2015	14
4.2	Regeling middellooppensioen 2014	16
5	Sturingsmiddelen	18
5.1	Premiebeleid	18
5.1.1	Feitelijke en kostendeekkende premie	18
5.1.2	Dekkings- en reservetekort	19
5.1.3	Verminderen werkgeversbijdrage en eenzijdige wijziging pensioenovereenkomst	19
5.2	Beleggingsbeleid	19
5.2.1	Inleiding	19
5.2.2	Strategisch beleggingsbeleid	20
5.2.3	Waarderingsgrondslagen	26
5.3	Indexatiebeleid	26
5.3.1	Onvoorwaardelijke toeslagverlening	27
5.3.2	Voorwaardelijke toeslagverlening	27
5.4	Beleid vermogenstekort en -overschotten	28
6	Waarderingsgrondslagen	29
6.1	Waardering activa	29
6.2	Waardering passiva	29
6.2.1	Voorziening Pensioenverplichtingen (VPV)	29
6.3	Eigen vermogen	31
6.3.1	Minimaal Vereist Eigen Vermogen	32

6.3.2	Vereist Eigen Vermogen	32
6.3.3	Dekkings- en reservetekort en herstelplan	32
6.3.4	Haalbaarheidstoets	33
Bijlage 1	Organigram`	37
Bijlage 2	Verklaring inzake de beleggingsbeginselen	38
Bijlage 3	Minimaal Vereist Eigen Vermogen	41
Bijlage 4	Beleggingsovertuigingen	42
Bijlage 5	Vereist Eigen Vermogen	45
Bijlage 6	Procedures bij vermogenstekorten, -overschotten en premieachterstand	48
Bijlage 7	Financieel Crisisplan	50

1 Inleiding

Deze actuariële en bedrijfstechnische nota (hierna ABTN) van Stichting Pensioenfonds Aon Groep Nederland (hierna het fonds) geldt vanafen is door het bestuur goedgekeurd in de bestuursvergadering van

Deze ABTN is gebaseerd op het nieuw Financieel Toetsingskader, zoals dat van toepassing is vanaf 2015.

1.1 Doelstelling ABTN

Deze ABTN is afgestemd op het bepaalde bij en krachtens de Pensioenwet, in het bijzonder paragraaf 9 van het Besluit financieel toetsingskader pensioenfonds en hoofdstuk 4 van het Besluit Uitvoering Pensioenwet en Wet verplichte beroepspensioenregeling. Naast de beschrijving van de actuariële opzet en de pensioenregelingen wordt ook ingegaan op de organisatiestructuur en het interne beheersingssysteem alsmede wordt aandacht besteed aan het beleggingsbeleid van het fonds en de financiële sturingsmiddelen die het ter beschikking heeft.

1.2 Missie, visie en strategie van het fonds

Missie

Stichting Pensioenfonds Aon Groep Nederland heeft ten doel het uitkeren van pensioenen aan het personeel van Aon Groep Nederland en aan de nagelaten betrekkingen op basis van de pensioenovereenkomsten die Aon Groep Nederland met haar (ex-)werknemers heeft afgesloten. Het fonds streeft er naar de ingegane pensioenen en premievrije pensioenaanspraken te indexeren.

Visie

Het fonds stelt het belang van (gewezen) deelnemers en pensioengerechtigden centraal en hanteert daarbij de volgende kernwaarden:

- Continuïteit ten aanzien van de pensioentoezegging
- Transparantie
- Integriteit
- Evenwichtige belangenafweging
- Zelfbewustzijn

Strategie

Om een goede invulling te geven aan de missie en de visie, is de volgende strategie geformuleerd:

- het fonds beoordeelt doorlopend de kwaliteit van haar dienstverlening in relatie tot haar omvang en staat open voor alternatieven;
- werkt actief samen met de sponsor, het verantwoordingsorgaan en de visitatiecommissie en mogelijke andere partijen;
- communiceert actief en transparant met haar deelnemers;
- waarborgt een goede kwaliteit door de normen voor goed pensioenfondsbestuur te hanteren en gebruik te maken van zorgvuldig geselecteerde adviserende en uitvoerende partijen op het gebied van vermogensbeheer en pensioenuitvoering die regelmatig geëvalueerd worden;
- behaalt een zo hoog mogelijk beleggingsresultaat tegen aanvaardbare risico's binnen de kaders van het maatschappelijk verantwoord beleggen.

1.3 Herverzekeringsbeleid

Aangezien sinds 2014 geen pensioenopbouw meer plaatsvindt binnen het fonds, draagt het fonds sindsdien geen arbeidsongeschiktheidsrisico meer en nog slechts beperkt overlijdensrisico. Op grond daarvan worden de resterende risico's vanaf 1 januari 2015 in eigen beheer gehouden.

2 Administratieve organisatie en interne controle

In dit hoofdstuk wordt een beschouwing gegeven van de mandaatregeling van het fonds. Daarna volgt een beschrijving van de hieraan gerelateerde operationele en beleidsmatige beheersingsmaatregelen.

2.1 Organigram

De organisatie van het fonds is schematisch weergegeven in het organigram in bijlage 1. Uit dit organigram blijkt hoe het bestuur taken en bevoegdheden krijgt toebedeeld en delegeert.

IORP II richtlijn

In het kader van de Europese regelgeving IORP II die per 13 januari geïmplementeerd is, heeft het fonds de volgende (waarnemend) sleutelfunctiehouders en sleutelfunctievervullers benoemd:

Sleutelfunctie	(Waarnemend) houder	Vervuller
Actuarieel	Hans van den Hatert, Bestuurslid (houder)	Hans van den Hatert, waarbij afhankelijk van het subject gebruik kan worden gemaakt van externen en/of de certificerend actuaaris.
Risicobeheer	Rianne Lurvink, Bestuurslid (waarnemend)	Werkgroep risicomangement
Interne audit	Fred van den Beld, Bestuurslid (waarnemend)	Auditors, worden afhankelijk van het subject geselecteerd.

Met een houder van een sleutelfunctie wordt de natuurlijke persoon bedoeld die eindverantwoordelijk is voor de uitoefening van de taken die vallen onder de desbetreffende sleutelfunctie. Met de vervuller van een sleutelfunctie worden alle personen bedoeld die betrokken zijn bij de uitvoering van de taken die vallen onder de desbetreffende sleutelfunctie.

De (waarnemende) sleutelfunctiehouders zijn aangesteld vanwege hun status, autoriteit, kennis, werkervaring en competenties.

De waarnemende sleutelfunctiehouders worden door het fonds uiterlijk voor 1 september 2020 ter toetsing op geschiktheid voorgedragen aan De Nederlandsche Bank (hierna DNB). Het bestuur werkt in haar geschiktheidsplan nog verder uit op welke wijze de waarnemende sleutelfunctiehouders hun kennis, ervaringsgebieden en competenties kunnen vergroten.

De sleutelfuncties worden in de volgende paragraaf nader omschreven.

2.2 Beheersingskader van de organisatie

Het fonds hanteert een governancestelsel volgens het Three Lines of Defence-model zoals getoond in onderstaande tabel.

Line of defence		Toelichting
1 ^e lijn	Bestuur en commissies	Business, Uitvoerend, Verantwoordelijk voor eerstelijnsrisicomanagement. Het bestuur neemt alle besluiten en is eindverantwoordelijk voor de uitvoering van het primaire proces inclusief risicobeheersing.
2 ^e lijn	Risk en Compliance	Risicomanagement, Beleidsmatig, Onafhankelijk, Verantwoordelijk voor monitoring en countervailing power 1 ^e lijn. De sleutelfuncties actuarieel en risicobeheer zijn onderdeel van de 2 ^e lijn.
3 ^e lijn	Interne audit	Audit, Controlerend, Verantwoordelijk voor controle op functioneren 1 ^e en 2 ^e lijn. De sleutelfunctie interne audit is onderdeel van de 3 ^e lijn.

2.2.1 Eerste lijn: Bestuur en commissies

Taken bestuur

De kernactiviteiten van het bestuur zijn:

- het behoorlijk besturen van het fonds;
- het volgens de wettelijke bepalingen behartigen van de belangen van de (gewezen) deelnemers, gepensioneerden en overige belanghebbenden;
- het zorgdragen voor de uitvoering van de administratie;
- het voeren van een adequaat beleggingsbeleid;
- het voeren van een adequaat verzekerings- en herverzekeringsbeleid;
- het aanhouden van een actuele visie op het pensioenbeleid;
- het uitvoeren van een hedendaags communicatiebeleid;
- het omzetten van voorgeschreven wijzigingen uit de wet in doelgerichte geplande acties op het gebied van administratie en/of pensioenreglement en/of statuten en/of financiering.

Bij het vervullen van zijn taak beoogt het bestuur dat de (gewezen) deelnemers en pensioengerechtigden zich op evenwichtige wijze vertegenwoordigd kunnen voelen.

Bevoegdheden

Het bestuur is volledig bevoegd tot alle (rechts)handelingen die uit het doel van het fonds voortvloeien. Het fonds wordt in en buiten rechte vertegenwoordigd door de voorzitter en de secretaris gezamenlijk of – bij hun ontstentenis – door hun plaatsvervangers.

Samenstelling bestuur

Statutair bestaat het bestuur uit acht leden: vier werkgeversbestuursleden, twee werknemersbestuursleden en twee pensioengerechtigdenbestuursleden.

Kandidaten voor werkgeversbestuursleden worden door de directie van Aon Groep Nederland voorgedragen. Kandidaten voor werknemersbestuursleden kunnen worden gesteld door de actieve deelnemers, en de OR. Kandidaten voor pensioengerechtigdenbestuursleden kunnen worden gesteld door de pensioengerechtigden.

Het kandidaatsbestuurslid dient zich schriftelijk bereid te verklaren het bestuurslidmaatschap te aanvaarden. De Verkiezingscommissie onderzoekt of iedere kandidaat voldoet aan de vereisten van de wet en het verkiezingsreglement.

Indien minder dan of evenveel kandidaten als de te vervullen vacatures zijn gesteld, wordt de kandidaat of worden de kandidaten geacht te zijn verkozen zonder dat er een stemming plaatsvindt.

Indien meer kandidaten een gelijk aantal stemmen op zich hebben verenigd, dan wordt er geloot.

Het bestuur benoemt bestuursleden nadat DNB heeft ingestemd met de voorgenomen benoeming.

De voorzitter en de secretaris van het fonds zijn belast met de dagelijkse leiding van het fonds en de uitvoering van de beleids- en beheersbeslissingen van het bestuur. De voorzitter en de secretaris leggen verantwoording over hun handelen af aan het bestuur.

Werkwijze bestuur

Het bestuur vergadert ten minste zes maal per jaar volgens een schema waarvan eenmaal per jaar ter behandeling van de jaarstukken. Extra vergaderingen zijn mogelijk zo vaak als de voorzitter of ten minste twee bestuursleden dit wenselijk achten. Van de vergaderingen worden schriftelijke verslagen gemaakt.

Het bestuur heeft een aantal permanente commissies ingesteld (zie bijlage.1). Daarnaast kan het bestuur tijdelijke commissies met een bepaalde opdracht installeren. Een commissie/werkgroep inventariseert en analyseert het onderwerp voor het fonds en brengt vervolgens advies uit aan het bestuur.

Klachten- en geschillenregeling

Het fonds heeft een klachten- en geschillenregeling.

Integriteitsbeleid

Het fonds zorgt voor beheersing van het integriteitsrisico. Onder integriteitsrisico's wordt verstaan het gevaar voor de aantasting van de reputatie, alsmede de bestaande en toekomstige bedreiging van het vermogen of resultaat van het fonds. Het gaat er hierbij om dat het fonds voorkomt dat zij betrokken raakt bij handelingen die tegen de wet ingaan en/of handelingen die maatschappelijk onbetamelijk zijn. Het fonds blijft te allen tijde verantwoordelijk voor het integriteitsbeleid, ook bij uitbestede onderdelen.

Er vindt een periodieke, systematische analyse van reeds bekende integriteitsrisico's plaats. Op basis daarvan kan het bestuur het integriteitsbeleid eventueel bijstellen.

Naast de integere bedrijfsvoering is de betrouwbaarheid van bestuurders en andere beleidsbepalers van groot belang voor de integriteit van het pensioenfonds. Het pensioenfonds houdt zich dan ook aan wet- en regelgeving omtrent de betrouwbaarheid en geschiktheid van bestuursleden en het toezicht hierop door DNB.

Het integriteitsbeleid van het fonds komt onder meer tot uiting in een door het fonds aangestelde compliance officer, de geldende gedragscode, het compliance charter, de klokkenluidersregeling en de incidentenregeling.

Compliance officer

Het fonds heeft een jurist vanuit de werkgever als compliance officer aangesteld. De compliance officer toetst de naleving van de gedragscode en de incidentenregeling. Dit betekent onder andere dat de compliance officer gemelde privé-beleggingstransacties van insiders van het fonds toetst. Toetsing vindt verder plaats op basis van een ingevulde vragenlijst, waarin onderwerpen als relatiegeschenken, nevenfuncties, privégebruik van zakelijke relaties en het omgaan met vertrouwelijke informatie aan de orde komt. Over de bevindingen van de compliance officer zal een jaarlijkse rapportage aan het bestuur plaatsvinden. Daarnaast adviseert hij verbonden personen over de uitleg en toepassing van bepalingen zoals die zijn opgenomen in de gedragscode en incidentenregeling.

De compliance officer vervult een onafhankelijke rol binnen het fonds. De compliance officer rapporteert aan de voorzitter van de bestuur, zowel voor de dagelijkse gang van zaken, als in het geval zich een bijzondere omstandigheid heeft voorgedaan.

Het bestuur heeft de taken van de compliance officer schriftelijk vastgelegd. Het bestuur waarborgt dat de compliance officer over voldoende bevoegdheden beschikt voor het uitoefenen van toezicht op de naleving van relevante wettelijke bepalingen en het integriteitsbeleid. De compliance officer houdt toezicht op de deugdelijkheid en effectiviteit van interne regels en procedures. De compliance officer rapporteert ten minste jaarlijks over zijn werkzaamheden en doet aanbevelingen op basis van de resultaten van zijn werkzaamheden. De visitatiecommissie ziet toe op de werkzaamheden van de compliance officer.

Gedragscode

Het fonds heeft een gedragscode ingesteld voor alle aan het fonds verbonden personen. Doel van deze gedragscode is het uitvoering geven aan de DNB-regeling Gedragscode, zoals van kracht op de ingangsdatum van deze gedragscode.

Deze gedragscode geeft regels en richtlijnen ter voorkoming van verstrengeling van belangen van het fonds en de privébelangen van verbonden personen, alsmede ter voorkoming van gebruik of verspreiding van vertrouwelijke marktinformatie.

Het uitgangspunt van de gedragscode is de transparantie te bevorderen en ervoor te zorgen dat alle aan het fonds verbonden personen, ook ter bescherming van hun eigen belangen, duidelijk weten wat wel en wat niet geoorloofd is. De gedragscode is tevens bedoeld ter bescherming van de aan het fonds verbonden personen in hun externe contacten met onder andere zakelijke relaties.

Diversiteitsbeleid

Het bestuur van het fonds streeft ernaar in haar organen een goede afspiegeling te krijgen, onder andere naar leeftijd en geslacht van deelnemers, gewezen deelnemers en gepensioneerden. In de diversiteitsnota is het diversiteitsbeleid vastgelegd. Tevens is hierin vastgelegd hoe het bestuur de gewenste diversiteit zal trachten te bereiken en handhaven.

Compliance Charter

In de Compliance Charter heeft het bestuur van het fonds de definitie, doelstellingen, scope en taken en verantwoordelijkheden van de betrokkenen in het kader van het in stand houden van een integere organisatie, bedrijfsvoering en Compliance vastgelegd.

Klokkenluidersregeling

De Klokkenluidersregeling bevat een procedure voor interne en externe meldingen van (potentiële) misstanden en de afhandeling daarvan.

Incidentenregeling

Incidenten kunnen een gevaar vormen voor de integere en beheerste bedrijfsvoering van het fonds. Op grond van artikel 19a van het Besluit Financieel Toetsingskader kent het fonds een incidentenregeling die aangeeft welke stappen gevolgd worden als er sprake is van een incident binnen het fonds. Doel van deze regeling is het voorkomen van schade aan de beheerste en integere bedrijfsvoering en goede naam van het fonds, alsmede het beperken van mogelijke gevolgschade. Daarnaast wil het fonds leren van incidenten om herhaling te voorkomen. Daarbij past het dat de aan het fonds verbonden personen incidenten kunnen melden en dat helder is hoe met deze meldingen zal worden omgegaan.

Incidenten worden gemeld, zorgvuldig vastgelegd en afgehandeld. Daarnaast is vastgelegd bij wie en op welke wijze hierover gerapporteerd kan worden. De procedures hiervoor zijn opgenomen in de Incidentregeling van het fonds.

Incidenten worden gemeld, zorgvuldig vastgelegd en afgehandeld door de compliance officer. Het bestuur blijft eindverantwoordelijk voor de afhandeling van incidenten. Incidenten worden vastgelegd in het Incidentenregister van het fonds. De voortgang en afhandeling van incidenten worden verder behandeld in de bestuursvergadering. De procedures hiervoor zijn opgenomen in de Incidentregeling van het fonds.

Functionering en geschiktheid

In het kader van de Pensioenwet heeft het fonds een Geschiktheidsplan opgesteld. Doel van dit Geschiktheidsplan is het zodanig waarborgen van de deskundigheid en competenties dat het bestuur van het fonds te allen tijde zijn verantwoordelijkheid voor een goede uitvoering van de pensioenregeling en een goed beheer van het fonds kan dragen.

Het bestuur van het fonds wil een zodanig geschiktheidsbeleid voeren dat minimaal wordt voldaan aan wettelijke vereisten en tevens een solide basis wordt geboden voor het gewenste vertrouwen van de belanghebbenden in de wijze waarop het fonds wordt beheerd. Daarbij geldt als uitgangspunt de Beleidsregel Geschiktheid 2012 van DNB.

Voor wat betreft opleiding van bestuursleden zal het fonds, voor zover noodzakelijk of gewenst, jaarlijks voor bestuursleden/beleidsbepalers (externe) opleidingen/cursussen organiseren ter bevordering van de deskundigheid op de gebieden die het fonds aangaan. Ook zal jaarlijks worden bezien of één van deze opleidingen/cursussen herhaald moet worden of in hoeverre bepaalde (actuele) onderwerpen nopen tot collectieve of individuele training en opleiding.

Onderscheid wordt gemaakt tussen geschiktheidsniveau A, B, B+ en E. Alle bestuursleden (ook die net zijn aangesteld) moeten minimaal qua kennis en inzicht niveau A hebben op alle 7 deskundigheidsgebieden zoals beschreven in de Beleidsregel Geschiktheid. Om dit te toetsen voeren de bestuursleden ten minste eens per 2 jaar een deskundigheidstoets niveau A uit. De resultaten van deze toets worden opgenomen in het Geschiktheidsplan. Het Geschiktheidsplan wordt jaarlijks besproken in het bestuur. Mede op basis van de deskundigheidstoets beslist het bestuur jaarlijks welke maatregelen noodzakelijk zijn om de kennis van het bestuur op het gewenste en vereiste niveau te houden of te brengen.

Daarnaast moet binnen het bestuur voldoende deskundigheid op niveau B (oordeelsvorming) aanwezig zijn. Om dit te toetsen wordt periodiek een toets op niveau B gedaan. Onder andere met behulp van deze toets worden de bestuursleden ingedeeld in de 7 deskundigheidsgebieden. Hiermee zorgt het bestuur ervoor dat per deskundigheidsgebied de benodigde kennis op niveau B aanwezig is.

Bestuursleden moeten tevens beschikken over voldoende vaardigheden en professioneel gedrag om hun taak goed te kunnen uitvoeren. Periodiek zal het bestuur daartoe een competentietoets uitvoeren. Met behulp van deze toets wordt een beeld gevormd hoe de bestuursleden tegen hun eigen competenties aan kijken en hoe hun collega-bestuursleden dat zien. De uitkomsten van deze toets kunnen aanleiding geven voor het volgen van trainingen.

2.2.2 Tweede lijn: Sleutelfuncties Actuarieel en Risicobeheer

De tweede lijn betreft de risicomanagement en compliance functies zoals deze conform IORP II worden ingevuld door de actuariële (sleutel)functie en de risicobeheer (sleutel)functie.

Actuariële functie

De actuariële functie behelst het volgende:

- Het toezicht houden op de berekening van de voorziening pensioenverplichtingen.
- Het beoordelen of methodieken, modellen en aannames passend zijn.
- Het beoordelen of genoeg gegevens worden gebruikt bij de berekening van de technische voorziening en de kwaliteit van die gegevens.
- Het toetsen van de in de technische voorziening gehanteerde aannames.
- Het beoordelen van de algehele gedragslijn met betrekking tot het aangaan van pensioenverplichtingen waaronder het gevoerde beleid voor de vaststelling van de premies en de vaststelling van de omzettings- en inkoopfactoren.
- Het beoordelen van de adequaatheid van de (her)verzekeringsregelingen (van de risico's) of het ontbreken daarvan.
- Het bijdragen aan de eigen risico beoordeling met betrekking tot de verzekeringstechnische risico's.

Aan de houder van actuariële functie worden deskundigheids- en betrouwbaarheidseisen gesteld op het gebied van beroepskennis en/of beroepservaring. De functiehouder van de actuariële functie rapporteert materiële bevindingen en aanbevelingen aan het bestuur. Mocht het bestuur geen gehoor geven aan de aanbevelingen van de actuariële functiehouder dan kan deze escaleren naar de visitatiecommissie. De functiehouder heeft een meldplicht aan DNB als het bestuur onvoldoende opvolging geeft aan materiële bevindingen en aanbevelingen van de functiehouder.

Het houderschap van de actuariële functie is voor de duur van maximaal een jaar binnen het bestuur belegd en kan niet worden gecombineerd met het (waarnemend) houderschap van een andere sleutelfunctie. Mocht in de 2^e helft van 2019 geen zicht zijn op een spoedige liquidatie van het fonds, dan wordt bekeken of het houderschap van de actuariële functie voor de verdere toekomst extern zal worden belegd. De houder van de actuariële functie is niet betrokken bij het berekenen van de technische voorzieningen.

Risicobeheerfunctie

De risicobeheerfunctie behelst het volgende:

- Het beoordelen, monitoren en rapporteren van financiële en niet-financiële risico's aan het bestuur.
- Het vervullen van een initiërende en adviserende rol bij de vormgeving van het risicobeheer.
- Het bijdragen aan de beheersing van risico's.
- Het inrichten en uitvoering geven aan het risicomanagement raamwerk.
- Het leveren van input vanuit het onafhankelijke risicomanagementperspectief door middel van overwegingen en adviezen in voorleggers (countervailing power).
- Het faciliteren van de reguliere risico-identificatie (strategische risico's, FIRM).
- Het verzorgen van de monitoring en rapportages van de risico's.
- Het ondersteunen bij de opstelling van de eigen-risicobeoordeling.

Het (waarnemend) houderschap van de risicobeheerfunctie is belegd bij een bestuurslid, niet zijnde een lid van de beleggingscommissie, en kan niet worden gecombineerd met het (waarnemend) houderschap van een andere sleutelfunctie.

Aan de houder van de risicobeheer functie worden deskundigheids- en betrouwbaarheidseisen gesteld op het gebied van beroepskwalificaties, beroepskennis en/of beroepservaring. De functiehouder van de van de risicobeheer functie rapporteert materiële bevindingen en aanbevelingen aan het bestuur en de visitatiecommissie. De functiehouder heeft een meldplicht aan DNB als het bestuur onvoldoende opvolging geeft aan materiële bevindingen en aanbevelingen van de functiehouder.

2.2.3 Derde lijn: Sleutelfunctie Interne audit

De derde lijn betreft de interne auditfunctie die verantwoordelijk is voor de aantoonbare controle van de effectieve werking van het risicomanagementbeleid zoals dat is uitgevoerd binnen de 1^e en 2^e lijn.

De interne audit functie behelst het volgende:

- Het evalueren of interne controlemechanismen en andere procedures ter waarborging van de integere en beheerste bedrijfsvoering, (incl. uitbestede werkzaamheden) adequaat en doeltreffend zijn.
- Het evalueren van de gehele bedrijfsvoering van het pensioenfonds onder andere met betrekking tot inefficiënties of "blinde vlekken" respectievelijk een optimale inrichting van de organisatie.
- Het uitvoeren van de volgende taken: jaarlijks auditplan opstellen, 'risk-based' audits uitvoeren, afstemming met externe accountant over administratieve organisatorische inrichting en checks & balances.
- Het uitvoeren van audits op bijvoorbeeld: veranderprocessen en -projecten, onderzoek naar opzet, bestaan en werking van beleid op gebied van integriteit, privacy, IT, beloningsbeleid, renteafdekkingsbeleid.

Het (waarnemend) houderschap van de interne audit functie is belegd bij een bestuurslid en kan niet worden gecombineerd met het (waarnemend) houderschap van een andere sleutelfunctie.

Aan de houder van de interne audit functie worden deskundigheids- en betrouwbaarheidseisen gesteld op het gebied van beroepskwalificaties, beroepskennis en/of beroepservaring. De functiehouder van de interne audit functie rapporteert materiële bevindingen en aanbevelingen aan het bestuur en de visitatiecommissie. De functiehouder heeft een meldplicht aan DNB als het bestuur onvoldoende opvolging geeft aan materiële bevindingen en aanbevelingen van de functiehouder.

2.3 Goed pensioenfondsbestuur

Het bestuur heeft een verantwoordingsorgaan (hierna VO) ingesteld. De inrichting en bevoegdheden zijn vastgelegd in de statuten en een reglement. In het VO zijn actieve deelnemers, pensioengerechtigden en de werkgever(s) gelijk vertegenwoordigd.

Het bestuur legt verantwoording af aan het VO over het beleid en uitvoering daarvan en over naleving van de zogenaamde Code Pensioenfonds. Het VO heeft de bevoegdheid een oordeel te geven over het handelen, het gevoerde beleid en de beleidskeuzes van het bestuur aan de hand van onder meer het jaarverslag.

Het VO heeft onder andere recht op:

- overleg met het bestuur;
- overleg met de externe accountant en certificerend actuaaris;
- informatie;

en heeft het recht om advies uit te brengen over:

- de vergoedingsregeling van bestuursleden;
- wijzigen van het beleid ten aanzien van VO;
- vorm, inrichting en samenstelling van het intern toezicht;
- de interne klachten- en geschillenprocedure;
- het communicatie- en voorlichtingsbeleid;
- liquidatie, fusie of splitsing van het fonds;
- het sluiten, wijzigen of beëindigen van een uitvoeringsovereenkomst;
- het omzetten van het fonds in een andere rechtsvorm;
- samenvoegen van pensioenfonds;
- de samenstelling van de feitelijke premie en de hoogte van de premiecomponenten.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het organiseren van intern toezicht bij het fonds. Het bestuur heeft besloten om met ingang van 1 januari 2008 het intern toezicht in te vullen door middel van een visitatiecommissie.

De visitatiecommissie heeft ten minste de volgende taken:

- het beoordelen van beleids- en bestuursprocedures en processen en de checks en balances binnen het fonds;
- het beoordelen van de wijze waarop het fonds wordt aangestuurd;
- het beoordelen van de wijze waarop door het bestuur wordt omgegaan met de risico's op de lange termijn.

Bij de uitvoering van haar opdracht betreft de visitatiecommissie ook de naleving door het fonds van de 'Code pensioenfondsen'.

Het bestuur geeft de visitatiecommissie jaarlijks de opdracht om het functioneren van (het bestuur van) het fonds kritisch te bezien. De visitatiecommissie bestaat uit drie onafhankelijke leden. De leden zijn op geen enkele wijze, anders dan uit hoofde van de visitatiecommissie, actief betrokken bij het fonds.

2.4 Externe controlerend accountant en certificerend actuaris

Het bestuur heeft als externe accountant Ernst & Young Accountants aangesteld. De accountant controleert jaarlijks de jaarrekening en de staten voor DNB. De externe accountant doet jaarlijks verslag van zijn controlewerkzaamheden door middel van een accountantsverklaring en een brief gericht aan het bestuur.

Het bestuur heeft Ernst & Young Actuarissen benoemd als certificerend actuaris. De certificerend actuaris maakt jaarlijks een actuariel verslag en certificeert de actuariële verslagstaten.

2.5 Extern toezicht

DNB voert het prudentiële toezicht uit op pensioenfondsen onder andere op basis van door het pensioenfonds ingediende verplichte rapportages. Het bestuur overlegt aan DNB maandelijks, per kwartaal en jaarlijks binnen zes maanden na afloop van het boekjaar de staten die DNB nodig heeft voor de juiste uitoefening van haar taak.

2.6 Uitbesteding

Het bestuur heeft verschillende werkzaamheden, waaronder de pensioenadministratie, het vermogensbeheer en de beleggingsadministratie, uitbesteed.

Uitbestedingsbeleid

Om een meer integraal inzicht te geven in het uitbestedingsbeleid van het fonds heeft het bestuur in een afzonderlijk document dit beleid van het fonds uiteen gezet, het document Uitbestedings- en leveranciersbeleid, vastgesteld door het bestuur op 13 oktober 2016. Dit beleidsdocument is onder andere gebaseerd op de door DNB in juni 2014 beschikbaar gestelde guidance voor uitbesteding door pensioenfondsen. De volgende onderwerpen uit de guidance komen aan bod in dit uitbestedingsdocument:

- de doelstellingen die het fonds heeft ten aanzien van uitbesteding;
- een expliciete uiteenzetting van wat wordt uitbesteed en wat niet;
- de voorwaarden of selectiecriteria waaraan een uitvoerder moet voldoen;
- hoe en wanneer het fonds de prestaties van de uitvoerder, aan de hand van vooraf vastgestelde indicatoren en rapportages monitort;
- hoe en wanneer het fonds de uitbestedingsrelatie en het uitbestedingsbeleid in zijn geheel evalueert.

Met iedere uitvoerder aan wie werkzaamheden worden uitbesteed wordt een uitbestedingsovereenkomst gesloten, en zo nodig een verwerkersovereenkomst. In de uitbestedingsovereenkomst staan de aard, de omvang en de beschrijving van de werkzaamheden en in de verwerkersovereenkomst wordt vastgelegd op welke wijze de verwerker met de persoonsgegevens van de belanghebbenden dient om te gaan.

Het bestuur houdt te allen tijde de eindverantwoordelijkheid voor de naleving van wet- en regelgeving. Deze eindverantwoordelijkheid blijft aanwezig bij uitbesteding van werkzaamheden. De beheersing van de uitbesteding houdt voor het bestuur daarom het hele traject van doelstellingen, beleid en processen rond uitbesteding in. Dit betreft de volgende cyclus:

- het vaststellen van het uitbestedingsbeleid;
- de keuze van de uitvoerder;
- de governance rond uitbesteding;
- de monitoring van de uitbesteding;
- en de evaluatie van de uitbesteding.

Monitoring van de leveranciers vindt plaats aan de hand van periodieke rapportages over de uitgevoerde werkzaamheden, bijzonderheden met betrekking tot compliance, incidenten en klachten inclusief afhandeling daarvan. Jaarlijks toetst het bestuur het bij de leverancier aanwezig zijn van een recente verklaring ISAE 3402 (type 2) en in scope zijn van alle relevante processen. Dit wordt jaarlijks besproken bij de evaluatie van de leverancier. De evaluatie kan leiden tot aanpassing van de uitbestedingsrelatie met de leverancier, wijziging van leverancier of aanpassing van het uitbestedingsbeleid.

Door het bestuur wordt de wet- en regelgeving rond uitbesteding opgevolgd, waarbij met name artikel 143 van de Pensioenwet en artikel 12 tot en met 14 van het Besluit uitvoering Pensioenwet en Wet verplichte beroepspensioenregeling van belang zijn.

Uitvoering uitbestedingsbeleid

Het fonds heeft de uitvoering van haar pensioenadministratie en financiële administratie uitbesteed aan Aon Hewitt Benefits Administration, die op 1 december 2017 is overgenomen door RiskCo Administrations B.V., verder aan te duiden als de administrateur.

Het vermogensbeheer is uitbesteed aan TKP Investments, verder aan te duiden als “de vermogensbeheerder”, en omvat het beheer van de beleggingen en de rapportage over de beleggingsportefeuille op basis van het mandaat dat is overeengekomen met het bestuur.

Het bestuur van het fonds laat zich door Aon R&I, verder aan te duiden als “de beleggingsadviseur”, adviseren en ondersteunen voor het beleggingsbeleid, de selectie en de monitoring van de vermogensbeheerders en de monitoring van de rapportage over de beleggingsportefeuille.

Voor actuariel advies laat het bestuur van het fonds zich bijstaan door een vaste adviserende actuaris van Aon R&I, verder aan te duiden als “de adviserend actuaris”.

Het fonds heeft de communicatie aan haar (gewezen) deelnemers en pensioengerechtigden deels uitbesteed aan Bridgevest.

Het bestuur voert een systematische analyse uit van de risico's die samenhangen met de uitbesteding van werkzaamheden. Op grond van de geanalyseerde risico's kan het bestuur besluiten tot het nemen van beheersmaatregelen.

Het uitbestedingsdocument bevat een overzicht van het resultaat van de risicoanalyse en genomen beheersmaatregelen.

Het bestuur vraagt advies aan deze en – indien nodig – andere externe deskundigen in alle gevallen waarin het dit nodig acht.

Meldplicht uitbesteding

Het fonds meldt het uitbesteden van werkzaamheden aan een derde middels rapportage in de jaarstaten. Indien sprake is van uitbesteding van werkzaamheden (vervullers) van de risicobeheerfunctie, interne auditfunctie, actuariële functie of indien sprake is van (onder) uitbesteding van beheer (administratie, vermogensbeheer) van het fonds, stelt het pensioenfonds DNB daarvan in kennis vóórdat de overeenkomst met de derde waaraan de werkzaamheden worden uitbesteed in werking treedt of de feitelijke dienstverlening start.

2.7 Operationele beheersingsmaatregelen

2.7.1 Operationele processen en administratieve organisatie

De pensioenadministratie werd tot 1 december 2017 uitgevoerd door Aon Hewitt Benefits Administration en sindsdien door RiskCo Administrations B.V..

Alle mutaties worden door de werkgever doorgegeven aan de administrateur en worden verwerkt in het pensioenadministratiesysteem van de administrateur.

De administrateur verstrekt jaarlijks een ISAE 3402-rapportage. De administrateur verzorgt de uitbetaling van de pensioenuitkeringen.

Elk kwartaal verstrekt de administrateur een rapportage over de administratieve voortgang.

Tevens verzorgt de administrateur de financiële administratie, de reguliere rapportages aan DNB en het eenmaal per jaar opstellen van het jaarverslag voor het fonds (behalve het bestuursverslag).

De administrateur verzorgt, ten behoeve van het jaarverslag, het actuariële jaarwerk.

De vermogensbeheerder verstrekt jaarlijks een ISAE 3402 Type II verklaring.

2.7.2 Bewaking en analyse van het operationele ondernemingsrisico en de managementinformatie

De werking van de administratieve organisatie en de daarin opgenomen maatregelen van interne controle wordt gecontroleerd door de externe accountant. Van de controlewerkzaamheden brengt de externe accountant jaarlijks verslag uit aan het bestuur. Vanuit zijn professionaliteit zal hij indien nodig adviseren bij wijziging van operationele processen of bij specifieke controlewerkzaamheden, daarbij inspeland op actuele ontwikkelingen en bevindingen.

2.8 Beleidsmatige beheersmaatregelen

2.8.1 Beleidsmatige processen en doelstellingen

Om de gestelde doelen te verwezenlijken wordt door het bestuur beleid gevoerd, waarbij de actualiteit steeds in het oog wordt gehouden.

De adviserend actuaris houdt het bestuur op de hoogte van alle pensioenontwikkelingen en de gevolgen hiervan.

2.8.2 Managementinformatie

De administrateur verzorgt elke maand en elk kwartaal de rapportage aan DNB. Deze rapportage komt op de agenda van de bestuursvergadering.

De vermogensbeheerder verzorgt elk kwartaal een beleggingsrapportage aan het bestuur van het fonds. In deze rapportage geeft de vermogensbeheerder een overzicht van:

- de ontwikkeling van de performance ten opzichte van de benchmarks van de vermogensbeheerders;
- de dekkingsgraad aan het begin en het eind van het afgelopen kwartaal;
- de risico's van de beleggingscategorieën die de dekkingsgraad beïnvloeden.

Daarnaast verzorgt de administrateur elk kwartaal de rapportage over de stand van zaken m.b.t. de pensioenadministratie.

De beleggingsadviseur levert maandelijks een dekkingsgraadmonitor, waarin een aantal belangrijke indicatoren is opgenomen (verandering RTS, verloop dekkingsgraad (op basis van RTS plus UFR resp. marktrente), actuele beleggingsmix, verwacht verloop dekkingsgraad, stressscenario).

De beleggingsadviseur verzorgt een rapportage per kwartaal inzake de (ontwikkeling) van de dekkingsgraad (inclusief een analyse daarvan).

2.8.3 Controlemechanismen

De externe accountant controleert jaarlijks de jaarrekening en de staten voor DNB, doet vervolgens verslag van zijn werkzaamheden in de accountantsverklaring en geeft een managementletter af.

De certificerend actuaris stelt jaarlijks een actuariële verklaring op en geeft een oordeel over de verzekeringstechnische resultaten en de toereikendheidstoets. De certificerend actuaris doet hiervan jaarlijks verslag in het actuariële verslag.

2.9 Eigenrisicobeoordeling

In het kader van het risicobeheer voert het fonds driejaarlijks een eigenrisicobeoordeling uit.

De eigenrisicobeoordeling wordt eind 2021 uitgevoerd of eerder in geval van een significante wijziging in het risicoprofiel van het fonds of in door het fonds uitgevoerde pensioenregelingen.

De eigenrisicobeoordeling bevat:

- een beschrijving van de wijze waarop de eigenrisicobeoordeling in het managementproces en de besluitvormingsprocessen is geïntegreerd;
- een beoordeling van de doelmatigheid van het risicobeheer;
- een beoordeling van de totale financieringsbehoeften inclusief, indien van toepassing, een beschrijving van het herstelplan;
- een beoordeling van de risico's voor de deelnemers, gewezen deelnemers, andere aanspraakgerechtigden en pensioengerechtigden met betrekking tot hun pensioenrechten en pensioenaanspraken en de effectiviteit van eventuele corrigerende maatregelen, in voorkomende gevallen rekening houden met:
 - de mogelijkheden tot toeslagverlening en
 - de mogelijkheden tot vermindering van de pensioenaanspraken en pensioenrechten, waaronder de mate waarin de pensioenaanspraken en pensioenrechten kunnen worden verminderd, onder welke voorwaarden en door wie;
- een kwalitatieve beoordeling van de mechanismen ter bescherming van de pensioenuitkeringen;
- een kwalitatieve beoordeling van de operationele risico's en
- een beoordeling van ESG (environment, social, governance) risico's.

3 Aansluiting werkgevers en verkrijgen deelnemerschap werknemers

Als werkgever is aangesloten Aon Groep Nederland; hiermee is een uitvoeringsovereenkomst afgesloten. Vanaf 1 januari 2009 is het fonds een gesloten fonds geworden. Er worden geen nieuwe werknemers meer in het fonds opgenomen. Vanaf 1 januari 2014 vindt er geen opbouw meer plaats in de pensioenregelingen. De reglementen zijn nog wel van kracht voor de deelnemersjaren gelegen vóór 1 januari 2014.

In voorkomende gevallen beslist de directie van Aon Groep Nederland over aansluiting en uittreding van aangewezen gelieerde ondernemingen. Het bestuur kan hier voorwaarden aan stellen.

Het fonds zal zorg dragen voor de pensioenbelangen en -verplichtingen van de werknemers bij de aangesloten onderneming, die voortkomen uit de statuten en de reglementen behorende bij de pensioenregeling.

De genoemde uitvoeringsovereenkomst is per 31 december 2013 door Aon Groep Nederland opgezegd en per 1 januari 2014 in gewijzigde vorm opnieuw aangegaan. Opzegging van deze overeenkomst kan op 1 januari van enig jaar en vindt plaats door middel van een aangetekend schrijven aan de wederpartij. Hierbij wordt een opzegtermijn van drie maanden in acht genomen.

4 Samenvatting pensioenregeling

Het fonds voert de volgende pensioenregelingen uit:

- de regeling voormalig eindlooppensioen 2015;
- de regeling middellooppensioen 2014.

Vanaf 1 januari 2009 is het fonds een gesloten fonds. Er worden geen nieuwe werknemers meer als deelnemer in het fonds opgenomen.

Tot 1 januari 2010 voerde het fonds ook de onderstaande pensioenregelingen uit. Met ingang van 1 januari 2010 lopen deze drie pensioenregelingen niet meer via het fonds.

- de flexibele pensioenregeling;
- de aanvullende pensioenregeling;
- de excedentregeling bij de Middelloonregeling.

Het bestuur heeft besloten dat het saldo van de beleggingsrekening uit hoofde van een van de drie bovenstaande pensioenregelingen al naar gelang de wens van de (gewezen) deelnemer niet alleen bij de verzekeraar maar ook bij het fonds kan worden aangewend voor de aankoop van pensioen. Het fonds stelt de aankoopfactoren vast alsmede een maximum periode gedurende welke deze factoren gelden (tussentijdse aanpassing is mogelijk bijvoorbeeld bij een substantiële aanpassing van het bestand of van de marktrente, danwel introductie van nieuwe sterftegrondslagen). Het fonds waarborgt dat bij gebruikmaking van deze factoren geen onderscheid gemaakt wordt tussen mannen en vrouwen.

Onderstaand zijn per regeling de hoofdlijnen van de regelingen weergegeven.

4.1 Regeling voormalig eindlooppensioen 2015

De regeling voormalig eindlooppensioen 2015 is de verzamelnaam voor de bestaande eindlooppensioenregelingen die nog uitgevoerd worden door het fonds, tot 2015 als eindlooppensioenregeling (overigens geen opbouw van pensioen vanaf 1 januari 2014), met ingang van 2015 als een regeling met een onvoorwaardelijke toeslag voor de actieve deelnemers. De voorheen bestaande eindlooppensioenregelingen waren bekend onder de volgende namen:

- Regeling 1978A;
- Regeling 1987, opties 2 en 4;
- Regeling 1987, opties 3 en 5.

De verschillen in de bovenstaande regelingen beperken zich tot 1 januari 2015 in verschillen in het te hanteren maximumloon, de franchise en de eigen bijdrage. Met ingang van 1 januari 2015 zijn deze verschillen niet langer van belang. Onderstaand is de regeling voormalig eindlooppensioen 2015 op hoofdlijnen weergegeven.

Kenmerk regeling	Regeling met onvoorwaardelijke toeslagen
Toetredingsleeftijd	21 jaar
Pensioendatum	65 jaar
Pensioenvormen	<ul style="list-style-type: none">• Ouderdompensioen• (Tijdelijk) Partnerpensioen• Wezenpensioen

Ouderdompensioen

Het ouderdompensioen is gelijk aan de tot en met 31 december 2014 bij het fonds uit hoofde van het beëindigde "eindlooppensioenreglement 2014" opgebouwde aanspraak op ouderdompensioen. Op dit opgebouwde ouderdompensioen wordt voor deelnemers die op 31 december 2014 in dienst zijn van de werkgever jaarlijks op 1 april, voor het eerst op 1 april 2015, een onvoorwaardelijke toeslag van 2% verleend indien en zolang de dienstbetrekking voortduurt. De werkgever betaalt premie voor deze toeslag. Het ouderdompensioen gaat in op de eerste dag van de maand waarin de 65-jarige leeftijd wordt bereikt en is dan betaalbaar tot en met de maand waarin de (gewezen) deelnemer overlijdt.

Partnerpensioen

Het partnerpensioen bedraagt 70% van het ouderdompensioen. Het partnerpensioen gaat in op de eerste dag van de maand waarin de (gewezen) deelnemer of pensioengerechtigde overlijdt en is dan betaalbaar tot en met de maand waarin de (gewezen) partner overlijdt.

Tijdelijk partnerpensioen

Het tijdelijk partnerpensioen bedraagt 15% van het partnerpensioen. Het tijdelijk partnerpensioen gaat in op de eerste dag van de maand waarin de deelnemer overlijdt en is dan betaalbaar tot en met de maand waarin de 65^e verjaardag van de partner valt of zo dit eerder is, tot en met de maand waarin de partner voordien overlijdt.

Wezenpensioen

Het wezenpensioen is per pensioengerechtigd kind van de (gewezen) deelnemer gelijk aan 14% van het ouderdompensioen. Het wezenpensioen wordt verdubbeld indien geen partnerpensioen (meer) wordt uitgekeerd. Het wezenpensioen gaat in op de eerste dag van de maand waarin de (gewezen) deelnemer overlijdt en is uiterlijk betaalbaar tot en met de maand waarin de het kind 21 jaar wordt. Verlenging van de uitkering voor een studerende of invalide kind tot 30-jarige leeftijd is onder voorwaarden mogelijk.

Premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid

Afhankelijk van de mate van arbeidsongeschiktheid heeft een deelnemer recht op premievrijstelling.

Mate van arbeidsongeschiktheid	Mate van premievrije voortzetting c.q. vrijstelling van de deelnemersbijdrage
minder dan 35%	0%
35% - 45%	40%
45% - 55%	50%
55% - 65%	60%
65% - 80%	72,5%
80% of meer	100%

Uitbetaling pensioen

Maandelijks; 12 x gelijk bedrag (incl. vakantietoeslag).

Beëindiging deelnemerschap	Premievrijmaking, desgewenst gevolgd door waardeoverdracht.
Voorwaardelijke toeslagverlening	Op gewezen deelnemers en pensioengerechtigden is een voorwaardelijk toeslagbeleid van toepassing. Toeslagen vinden plaats voor zover de middelen van het fonds het toelaten. Er wordt geen reserve gevormd voor toekomstige toeslagen en er wordt geen premie voor betaald.
<p>Het pensioenreglement voorziet in de volgende flexibiliseringsmogelijkheden. Het fonds stelt de uitruilfactoren vast alsmede een maximum periode gedurende welke deze factoren gelden (tussentijdse aanpassing is mogelijk bijv. bij een substantiële aanpassing van het bestand of van de marktrente, danwel introductie van nieuwe sterftegrondslagen). Het fonds waarborgt dat bij gebruikmaking van deze factoren geen onderscheid gemaakt wordt tussen mannen en vrouwen en dat bij de vaststelling van deze factoren voldaan wordt aan het vereiste van collectieve actuariële gelijkwaardigheid.</p>	
Uitruil	Partnerpensioen in ouderdomspensioen, een deel van het ouderdomspensioen in partnerpensioen en/of een deel van het ouderdomspensioen in een AOW-overbruggingspensioen.
Vervroeging/uitstel	Vervroeging tot niet eerder dan 60 jaar, uitstel tot uiterlijk 5 jaar na het bereiken van de AOW-gerechtigde leeftijd.
Variabel pensioen	Hoog-laag en laag-hoog.

4.2 Regeling middelloonpensioen 2014

Kenmerk regeling	Middelloon
Toetredingsleeftijd	21 jaar
Pensioendatum	65 jaar
Pensioenvormen	<ul style="list-style-type: none"> • Ouderdomspensioen • Partnerpensioen • Wezenpensioen
Ouderdomspensioen	<p>Het ouderdomspensioen is gelijk aan de tot 31 december 2013 bij het fonds uit hoofde van het beëindigde “middelloonpensioenreglement 2014” opgebouwde aanspraak op ouderdomspensioen. Op dit opgebouwde ouderdomspensioen wordt voor deelnemers die op 31 december 2013 in dienst zijn van de werkgever jaarlijks per 1 januari een onvoorwaardelijke toeslag verleend op basis van de loonindex – de procentuele stijging van de Aon salarisschalen in de voorafgaande periode van 1 april tot 1 april - indien en zolang de dienstbetrekking voortduurt. Voor deze toeslag betaalt de werkgever premie. Het ouderdomspensioen gaat in op de eerste dag van de maand waarin de 65-jarige leeftijd wordt bereikt en is dan betaalbaar tot en met de maand waarin de (gewezen) deelnemer overlijdt.</p>

Premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid

Afhankelijk van de mate van arbeidsongeschiktheid, heeft een deelnemer recht op premievrijstelling.

Mate van arbeidsongeschiktheid	Mate van premievrije voortzetting c.q. vrijstelling van de deelnemersbijdrage
minder dan 35%	0%
35% - 45%	40%
45% - 55%	50%
55% - 65%	60%
65% - 80%	72,5%
80% of meer	100%

Uitbetaling pensioen

Maandelijks; 12 x gelijk bedrag (incl. vakantietoeslag).

Beëindiging deelnemerschap

Premievrijmaking, desgewenst gevolgd door waardeoverdracht.

Voorwaardelijke toeslagverlening

Op gewezen deelnemers en pensioengerechtigden is een voorwaardelijk toeslagbeleid van toepassing. Toeslagen vinden plaats voor zover de middelen van het fonds het toelaten. Er wordt geen reserve gevormd voor toekomstige toeslagen en er wordt geen premie voor betaald.

Het pensioenreglement voorziet in de volgende flexibiliseringsmogelijkheden. Het fonds stelt de uitruilfactoren vast alsmede een maximum periode gedurende welke deze factoren gelden (tussentijdse aanpassing is mogelijk bijv. bij een substantiële aanpassing van het bestand of van de marktrente, danwel introductie van nieuwe sterftegrondslagen). Het fonds waarborgt dat bij gebruikmaking van deze factoren geen onderscheid gemaakt wordt tussen mannen en vrouwen en dat bij de vaststelling van deze factoren voldaan wordt aan het vereiste van collectieve actuariële gelijkwaardigheid.

Uitruil

Ouderdomspensioen in partnerpensioen bij pensionering of uitdiensttreding. Bij pensionering een eventueel opgebouwd partnerpensioen in ouderdomspensioen en/of een deel van het ouderdomspensioen in AOW-overbruggingspensioen.

Vervroeging/uitstel

Vervroeging tot niet eerder dan 60 jaar, uitstel tot uiterlijk 5 jaar na het bereiken van de AOW-gerechtigde leeftijd.

Variabel pensioen

Hoog-laag en laag-hoog

5 Sturingsmiddelen

In dit hoofdstuk worden de sturingsmiddelen van het fonds uiteengezet.

Dit betreft het:

- premiebeleid (5.1);
- beleggingsbeleid (5.2);
- indexatiebeleid (5.3);
- beleid vermogenstekort en -overschotten (5.4).

5.1 Premiebeleid

In de uitvoeringsovereenkomst tussen Aon Groep Nederland B.V. en het fonds is bepaald dat de werkgever het fonds gedurende de duur van die overeenkomst jaarlijks een premie ter beschikking stelt. Deze premie is minimaal gelijk aan de kostendeekkende premie.

De kostendeekkende premie is volgens de uitvoeringsovereenkomst gebaseerd op de door het fonds vastgestelde, en in hoofdstuk 6 van deze ABTN opgenomen, waarderingsgrondslagen en bestaat uit:

- de inkoop van de onvoorwaardelijke toeslagen over het betreffende boekjaar;
- een solvabiliteitsopslag. De solvabiliteitsopslag is gelijk aan de verhouding tussen het vereist eigen vermogen en de voorziening pensioenverplichtingen ultimo van het voorafgaande boekjaar;
- de risicopremie voor het (tijdelijk) partner- en wezenpensioen;
- een opslag die nodig is voor uitvoeringskosten van het fonds.

De inkoop van alle onvoorwaardelijke toeslagen over het betreffende boekjaar zal gebaseerd zijn op de in hoofdstuk 6 van deze ABTN genoemde waarderingsgrondslagen. Voor wat betreft de toe te passen rekenrente geldt dat deze bij de bepaling van de kostendeekkende premie maximaal 4% bedraagt.

5.1.1 Feitelijke en kostendeekkende premie

Volgens de voorschriften van DNB dient jaarlijks door de certificerend actuaaris getoetst te worden of de feitelijk te ontvangen premie minimaal gelijk is aan de kostendeekkende premie.

Bij de berekening van de kostendeekkende premie worden de actuariële veronderstellingen gehanteerd die ook bij de bepaling van de VPV worden gebruikt.

De feitelijke premie is ten minste gelijk aan de kostendeekkende premie.

Ter vervanging van de bepalingen omtrent aanvullende bijdragen van de werkgever uit het in 2008 opgestelde herstelplan zijn partijen overeengekomen dat de werkgever jaarlijks een extra storting van EUR 2,5 mln. doet, met ingang van het jaar 2015, ultimo van het betreffende jaar tot en met het jaar 2022 of tot zoveel eerder als de actuele dekkingsgraad van het fonds het niveau van tweemaal het vereiste eigen vermogen heeft bereikt.

Jaarlijks wordt in de eerste helft van januari een voorschotnota opgesteld voor het lopende jaar. Deze voorschotnota wordt in het tweede kwartaal zonedig aangepast aan de hand van de toegepaste onvoorwaardelijke toeslag per 1 april van dat jaar. In maart van het volgende jaar wordt de definitieve premienota opgesteld.

Een correctie op de voorschotpremie in de vorm van een bijstorting of terugboeking wordt daarna per direct, in het boekjaar waar de premie betrekking op heeft, verwerkt.

Jaarlijks wordt in het actuariële rapport een nadere onderbouwing van de berekening van de feitelijke premie en de kostendeekkende premie uitgewerkt.

5.1.2 Dekkings- en reservetekort

Indien het pensioenvermogen minder bedraagt dan de som van de technische voorzieningen en het vereist eigen vermogen, bestaat er een reservetekort. Indien het pensioenvermogen minder bedraagt dan de som van de technische voorzieningen en het minimaal vereist eigen vermogen, bestaat er een dekkingstekort.

Als er sprake is van een reservetekort stelt het fonds een herstelplan op met in achtneming van het bepaalde bij of krachtens artikel 138 van de Pensioenwet. Indien de situatie van een reservetekort ontstaat, zal het fonds DNB direct inlichten over de ontstane situatie en binnen 3 maanden een herstelplan indienen bij DNB. In het herstelplan beschrijft het fonds de maatregelen die worden genomen om binnen maximaal 10 jaar (voor 2015 12 jaar en voor 2016 11 jaar) het reservetekort op te heffen.

Kortingen

Het beleid met betrekking tot kortingen is omschreven in paragraaf 6.3.3.

5.1.3 Verminderen werkgeversbijdrage en eenzijdige wijziging pensioenovereenkomst

De werkgever behoudt zich het recht voor de werkgeversbijdrage aan het fonds met inachtneming van de hiervoor geldende regels, te verminderen of te beëindigen indien er sprake is van een ingrijpende wijziging van omstandigheden. Hiervan kan onder meer sprake zijn wanneer:

- nieuwe voorzieningen van overheidswege worden ingevoerd dan wel bestaande voorzieningen zodanig worden gewijzigd, dat een herziening of beëindiging van de pensioenregeling, gezien de opzet daarvan, verantwoord is;
- hij verplicht wordt zich voor het gehele onder deze regeling vallende personeel of een gedeelte daarvan, aan te sluiten bij een bedrijfstakpensioenfonds;
- de financiële situatie van de werkgever de uitgaven ter zake van de pensioenregeling niet meer toelaat;
- op enig moment geconstateerd wordt dat er sprake is van fiscaal bovenmatige elementen in deze pensioenregeling. De regeling kan alsdan worden aangepast. Het fonds is in dat geval bevoegd het pensioenreglement dienovereenkomstig aan te passen;
- bij of krachtens wettelijke maatregelen de werkgever verplicht is de pensioenovereenkomst te wijzigen.

De werkgever kan de overeengekomen pensioenovereenkomsten zonder instemming van de werknemers wijzigen wanneer er sprake is van een zodanig zwaarwichtig belang van de werkgever dat het belang van de werknemers dat door de wijziging zou worden geschaad daarvoor naar de maatstaven van redelijkheid en billijkheid moet wijken.

5.2 Beleggingsbeleid

5.2.1 Inleiding

In dit hoofdstuk wordt het beleggingsbeleid beschreven van het fonds. Achtereenvolgens zal worden ingegaan op het strategische beleggingsbeleid, de strategische beleggingsportefeuille, de opzet en uitvoering van vermogensbeheeractiviteiten, de wijze van risicometing en -beheersing, de opzet van de resultaatsevaluatie en de waarderingsgrondslagen.

Bij het bepalen en uitvoeren van het beleggingsbeleid voldoet het fonds aan wet- en regelgeving. Kort samengevat komt dit neer op het volgende:

Het fonds kent een duidelijke organisatiestructuur met betrekking tot het beleggingsbeleid en besluitvorming hierover. Het fonds kent een beleggingscommissie die de besluitvorming inzake het beleggingsbeleid voorbereidt voor het bestuur.

Er is een balans tussen de omvang, aard en complexiteit van de beleggingsportefeuille enerzijds en de aanwezige kennis en ervaring en het risicobeheer anderzijds. Op dit punt heeft regelmatig onderzoek

plaatsgevonden, onder andere in ALM-studies. Daarnaast komt dit tot uitdrukking in de risicohouding van het fonds. Deze risicohouding is vastgelegd in deze ABTN in paragraaf 6.3.3 (haalbaarheidstoets). Het fonds stelt voor de langere termijn een strategisch beleggingsbeleid vast, dat in ieder geval een beschrijving bevat van de beleggingsdoelstelling, de samenstelling van de beoogde beleggingsportefeuille en een bandbreedte voor de beleggingsportefeuille. Het fonds vertaalt het strategisch beleggingsbeleid naar een beleggingsplan waarin een gedetailleerde omschrijving van het beleggingsbeleid wordt gegeven. Het fonds onderbouwt dat het strategisch beleggingsbeleid en het beleggingsplan passen binnen de prudent person regel. Het fonds stelt een beleggingscyclus vast op grond waarvan het strategisch beleggingsbeleid, het beleggingsplan en de uitvoering periodiek worden geëvalueerd en beoordeeld. Transparantie over het beleggingsbeleid naar belanghebbenden van het fonds komt tot uitdrukking in de verklaring inzake beleggingsbeginselen. Onderdelen van de hiervoor gegeven opsomming komen aan bod in deze paragraaf, de in de bijlage opgenomen verklaring van beleggingsbeginselen en de overige onderdelen van de ABTN.

5.2.2 Strategisch beleggingsbeleid

Beleggingsdoelstelling

Het fonds streeft naar rendementsoptimalisatie binnen een aanvaardbaar risicoprofiel. Het hoofdoel van het beleggingsbeleid is het, binnen aanvaardbare risicogrenzen, leveren van een optimale bijdrage aan het veiligstellen van de pensioenaanspraken van de (gewezen) deelnemers en de pensioenrechten van pensioengerechtigden. Hierbij geldt dat het fonds zoveel als mogelijk een in reële termen gedefinieerde pensioentoezegging wil nakomen: dat wil zeggen het veiligstellen van opgebouwde pensioenaanspraken en pensioenrechten en optimalisatie van de in de toekomst te verlenen toeslagen.

Hierbij geldt als aanvaardbaar risicoprofiel dat door het fonds slechts een beperkte kans wordt toegestaan op de mogelijkheid dat de dekkingsgraad op middellange termijn onder het vereiste wettelijk minimum uit kan komen. Behoud van het vermogen en stabiliteit van het beleggingsresultaat zijn hierbij belangrijke overwegingen. Het beleggingsresultaat wordt gedefinieerd als de som van de directe beleggingsopbrengsten (waaronder rente en dividend), opbrengsten ten gevolge van waardevermeerdering c.q. -vermindering en alle overige aan de beleggingen te relateren opbrengsten en kosten.

Algemene uitgangspunten beleggingsbeginselen

Bij de uitvoering van het beleggingsplan staat de 'prudent person' regel centraal. Daarnaast heeft het fonds de beleggingsbeginselen in zijn investment beliefs vastgelegd. In de investment beliefs staat beschreven wat de perceptie van het fonds is van de financiële markt en hoe het fonds waarde kan toevoegen voor haar deelnemers. In bijlage 4 zijn de investment beliefs verwoord.

Uitbesteding vermogensbeheer

Het fonds heeft het vermogensbeheer volledig aan de vermogensbeheerder uitbesteed. Die is verantwoordelijk voor het geven van strategisch advies, balansmanagement en rapportages.

Strategisch en tactisch beleggingsbeleid

Als uitgangspunt van het strategische beleggingsbeleid geldt de relatie tussen de bezittingen en de verplichtingen van het fonds. De te beleggen gelden zijn verdeeld over de diverse beleggingscategorieën namelijk aandelen, vastrentende waarden, hypotheek en kas. De beleggingen worden gewaardeerd tegen de actuele waarde (marktwaarde). Het fonds beoordeelt elke belegging op basis van risico- en rendementsoverwegingen en het totale effect op de beleggingsportefeuille in samenhang met de totale verplichtingenstructuur. Binnen het fonds vindt middels verdeling van het vermogen over verschillende beleggingscategorieën en verschillende regio's risicodiversificatie plaats.

Het strategisch beleggingsbeleid is afhankelijk van de stand van de 30-jaars swaprente. Hieronder wordt weergegeven wat het strategisch beleid wordt als een van de bovenstaande rente triggers bereikt is en de rente daarna weer omhoog gaat. De aanpassing kan er echter niet toe leiden dat de mate van renteafdekking wordt verlaagd en/of het gewicht van de vastrentende portefeuille wordt opgehoogd ten opzichte van de percentages die van toepassing zijn in het strategische beleid juist voor de aanpassing.

Strategisch gewicht 30 jaars swap rente	>0,8%	<0,8%	<0,6%	<0,4%	<0,2%	<0,0%
Vastrentende waarden	65%	66%	67%	68%	69%	70%
Aandelen	35%	34%	33%	32%	31%	30%
Kas	0%	0%	0%	0%	0%	0%
Renteafdekking markt*	80%	60%	50%	40%	30%	20%

* De renteafdekking op basis van marktwaardering is hierboven weergegeven. Daarnaast zal bij een hogere rente afdekking dan 100% op basis van UFR de strategische rente afdekking teruggebracht worden met 10% op marktwaardering. Deze wijziging zal pas aangepast worden als een van de rentetriggers bereikt zijn.

Hieronder wordt weergegeven wat het strategisch beleid is als een van de bovenstaande rente triggers bereikt zijn en de rente daarna weer omhoog gaat. De stap van >1 % zal alleen uitgevoerd worden als de trigger van <0,6% bereikt is.

Strategisch gewicht 30 jaars swap rente	>3%	>2%	>1%
Vastrentende waarden	65,0%	65,0%	67,0%
Aandelen	35%	35%	33%
Kas	0%	0%	0%
Renteafdekking	80%	70%	50%

Afdekking renterisico

Het bestuur van het fonds heeft besloten op basis van bovenstaande tabel het renterisico van de voorziening pensioenverplichtingen af te dekken. Zoals hierboven aangegeven zal de renteafdekking op basis van marktwaardering gebeuren. De maandelijks te monitoren feitelijke renteafdekking mag maximaal 5% afwijken van de strategische afdekking. Wanneer deze bandbreedte wordt overschreden, zal de vermogensbeheerder het fonds zo spoedig mogelijk hiervan in kennis stellen. De vermogensbeheerder zal bij een bandbreedteoverschrijding geen (zelfstandige) acties ondernemen zonder de uitdrukkelijke schriftelijke opdracht van het fonds. Er zal geen actief beleid omtrent de renteafdekking plaatsvinden.

Daarnaast is het curve beleid dat per looptijdsegment de PV01 van de beleggingen alleen van toepassing als 80% (PV01) van het renterisico op marktwaardering is afgedekt. De PV01 van de beleggingen in een looptijdsegment wordt getoond ten opzichte van een bandbreedte waarvan de grenzen gelijk zijn aan een afwijking van 7,5% van de PV01 van de totale verplichtingen ten opzichte van de beoogde renteafdekking. De vermogensbeheerder zal geen zelfstandige acties ondernemen zonder de uitdrukkelijke goedkeuring van het fonds.

De instrumenten die gebruikt mogen worden voor de renteafdekking zijn:

- Staatobligaties van initieel minimaal AA rating aangevuld met een maximum van 25% staatsgegarandeerde obligaties binnen de allocatie naar een land. De toegestane landen worden expliciet afgestemd met de vermogensbeheerder en zijn Duitsland, Nederland, Frankrijk, Oostenrijk, Finland en België. De verdeling van de landen zal plaatsvinden op basis van een verdeling waarbij het BBP van elk land wordt gedeeld door (schuldquote + begrotingstekort) en dit te delen door de CDS spread. De waarde per land wordt gedeeld door de totale waarden. Een land mag maximaal 50% van de totale weging zijn en anders zal het overschot naar Nederland gealloceerd worden. Bij een onttrekking uit Belgische en/of Franse staatsobligaties wordt het maximum gewicht van Duitsland verhoogd en gelijkgesteld aan het werkelijke gewicht in de portefeuille. Op het zelfde moment wordt het gewicht van België en Frankrijk gemaximeerd op het werkelijke ontstane gewicht. En maximaal 10% van de Euro staatsobligaties kan belegd worden in staatsgegarandeerde obligaties, deze worden opgeteld in het landengewicht van de respectievelijke landen die garant staan.
- Bedrijfsobligaties
- Hypotheken
- Euro renteswaps maar beperkt gebruik (aanvulling op rentematch)

De high yield obligaties en staatsleningen van opkomende markten worden niet meegenomen in de renteafdekking.

Afdekking valutarisico

Strategisch wordt binnen de aandelenportefeuille portefeuille het valutarisico op de benchmarkposities naar de US dollar, het Britse pond en de Japanse yen volledig afgedekt (geen beleid inzake currency pegs). De overige valuta's binnen de aandelenportefeuille worden niet afgedekt. De strategische vastrentende waarden portefeuille wordt zover mogelijk afgedekt naar euro posities. Voor de vermogensbeheerders van staatsobligaties van opkomende landen bestaat actieve ruimte voor het voor maximaal 20% beleggen in obligaties in lokale valuta.

Portefeuilles	Afdekking	Bandbreedte	Exposure obv
Aandelen wereldwijd excl. Emerging Markets	100% USD/JPY/GBP	99% -101% dagbasis	benchmarkgewichten
Aandelen Emerging Markets	0%	n.a	n.a
Aandelen Europa	100% GBP	99% -101% dagbasis	benchmarkgewichten
Obligaties*	100%	99% -101% dagbasis	benchmarkgewichten

*Bij de actief beheerde fondsen is er geen bandbreedte en wordt maandelijks naar de afdekkingspercentages teruggegaan.

Rebalancing

Rebalancing vindt alleen na schriftelijke opdracht van het fonds plaats en wordt uitgevoerd door de vermogensbeheerder. Gedurende de periode tot aan een nieuwe rebalancing kunnen de gewichten van de beleggingscategorieën en benchmarkindices als gevolg van en marktbevingen vrij fluctueren ("floating" zijn) binnen de afgesproken bandbreedtes. Bij iedere transactie en/of rebalancing worden zowel de benchmarkgewichten van de beleggingscategorieën als de gewichten van de benchmarkindices teruggezet naar de portefeuillegewichten op het moment dat de transactie plaats vindt.

Wanneer enig in dit mandaat genoemde bandbreedte wordt overschreden, zal de vermogensbeheerder het fonds zo spoedig mogelijk hiervan in kennis stellen. Deze zal bij een bandbreedteoverschrijding geen (zelfstandige) acties ondernemen zonder de uitdrukkelijke schriftelijke opdracht van het fonds. Uitzondering hierop vormt een voorziene overschrijding van het minimum voor de categorie kas. De vermogensbeheerder zal in voorkomende gevallen zelfstandig aan de overige categorieën onttrekken richting strategische gewichten.

Aandelen

Het fonds heeft in de investment beliefs bepaald dat het lastig is om actief de markt te verslaan. Daarom heeft het fonds besloten om de aandelenportefeuille voornamelijk passief in te richten, alleen opkomende markten zullen actief beheerd worden. De aandelenportefeuille wordt beheerd op basis van de MSCI index. De invulling van de richtlijnen zijn in het mandaat en in de beleggingsfondsen van de vermogensbeheerder vastgelegd. Hieronder de strategische gewichten na de transitie. Voor de periode hiervoor gelden de bewegende benchmark gewichten van het voorgaande beleggingsjaar.

Beleggingscategorie Aandelen	Strategisch gewicht	Min gewicht	Max Gewicht	Benchmark
Aandelen wereldwijd excl. Emerging Markets	70%	60%	80%	Door TKPI berekende World Index USD, JPY en GBP afgedekt naar euro, gebaseerd op MSCI World Total Net Return Index
Aandelen Emerging Markets	20%	15%	25%	MSCI Emerging markets index total return
Aandelen Europa	10%	0%	15%	Door TKPI berekende Europe Index GBP afgedekt naar euro gebaseerd op MSCI

Vastrentende waarden

De vastrentende waarden portefeuille wordt actief beheerd op de discretionaire EMU staatsobligaties na, die worden buy-en-hold beheerd. Alle onderdelen van de vastrentende portefeuille, op de staatsleningen opkomende landen en high yield na, zorgen voor de afdekking van het renterisico.

De invulling van de richtlijnen zijn in het mandaat en in de fondsvoorwaarden van de beleggingsfondsen van de beheerders vastgelegd. Hieronder staan de benchmark gewichten vermeld. Voor de periode hiervoor gelden de bewegende gewichten van het voorgaande beleggingsjaar.

Beleggingscategorie Vastrentende waarden	Strategisch gewicht	Min gewicht	Max gewicht	Benchmark
EMU Staatsobligaties	52%	42%	62%	Discretionair
Hypotheek	18%	13%	23%	BofA Merrill Lynch 1- 10 year Netherlands Government index
Bedrijfsobligaties Euro	13%	8%	18%	BofA Merrill Lynch EMU Corporate index
Staatsleningen opkomende landen	10%	5%	15%	JP Morgan EMBI Global Diversified index (euro hedged)
High Yield obligaties	7%	2%	12%	BofA Merrill Lynch Global High Yield constrained index (euro hedged)

Liquiditeiten

Naast de binnen de beleggingsportefeuille gebruikte liquiditeiten rekeningen houdt het fonds aanvullende betaalrekeningen aan. Uitsluitend de daartoe expliciet door het fonds aangewezen liquiditeiten ter beschikking van de beleggingsportefeuille vallen onder dit beleggingsplan. Het is de verantwoordelijkheid van het fonds om tijdig middelen te onttrekken aan de portefeuille voor het kunnen doen van uitkeringen. Tevens is het fonds ervoor verantwoordelijk om eventuele overschotten aan de pensioenzijde over te maken naar de beleggingsportefeuille.

Maatschappelijk verantwoord beleggen

Het fonds heeft besloten om haar beleggingen zoveel mogelijk te verrichten binnen de kaders van het maatschappelijk verantwoord beleggen. Het bestuur heeft het beleid op de volgende manier vormgegeven:

- Er zal een actief stembeleid uitgeoefend worden.
- Periodieke screening van de ondernemingen waarin wordt belegd op duurzaamheidscriteria. Een uitgangspunt hierbij zijn de Global Compact Principles die zijn opgesteld door de Verenigde Naties. Dit zijn de principes op het gebied van mensenrechten, arbeidsrechten, milieu en corruptie.
- Het voeren van een dialoog met de ondernemingen waarin wordt belegd. Het bestuur gelooft in het aangaan van een positieve dialoog met ondernemingen waarbij geprobeerd wordt om verbeteringen aan te brengen op basis van de duurzaamheidscriteria.
- Het uitsluiten van bepaalde bedrijven en landen die niet voldoen aan wettelijke eisen en aan de UN Global Compact Principles.

Risicobeheersing

In 2017 heeft het bestuur opnieuw een ALM studie laten verrichten. Op basis van deze ALM studie is het strategisch beleid gedefinieerd. Bij het strategisch beleid behoorde ongeveer een tracking error van 9%¹ en een vereiste dekkingsgraad op basis van het nFTK van 115%.

Met betrekking tot de beheersing van de beleggingsrisico's bevatten de door het bestuur vastgestelde beleggingsrichtlijnen onder meer bepalingen over:

- Beheersing van het risico binnen de beleggingscategorieën van het fonds weergegeven.
- Afdekken van de Amerikaanse dollar-exposure, Japanse yen-exposure en Britse pond-exposure binnen aandelen. Bij de andere beleggingscategorieën worden, op de actieve valutapositie binnen de staatsleningen opkomende landen beleggingen na, vreemde valuta strategisch nagenoeg geheel afgedekt.
- De minimum en maximum allocatie naar de verschillende beleggingscategorieën.
- De maximale afwijking in renteafdekking (rentegevoeligheid) voor de totale beleggingsportefeuille ten opzichte van die van de verplichtingen.

Voor alle beheerde mandaten worden, zowel binnen als over de gebruikte beleggingsfondsen, beleggingsrichtlijnen vastgesteld. De beleggingsrichtlijnen kunnen betrekking hebben op de beleggingsinstrumenten die zijn toegestaan, het kredietrisico, het renterisico, het relatieve gewicht in een fonds, de spreiding over landen, sectoren en/of fondsen/debiteuren.

Naast de inperking van de marktrisico's worden ook maatregelen genomen om andere risico's zoals operationeel risico en renterisico te beperken. Meer specifiek wordt het renterisico van het fonds beperkt met behulp van staatsobligaties, bedrijfsobligaties (minimaal BBB), Nederlandse Hypotheken en derivaten (renteswaps).

¹ The tracking error of the investment portfolio versus the pension liabilities indicates the level of risk. The tracking error is calculated as the standard deviation of the return differential between the investment portfolio and the pension liabilities. An investment portfolio with a 100% interest rate match and 0% in equity would have a 0% tracking error.

Risicomanagement

In de onderstaande tabel worden de belangrijkste risico's weergegeven met de risico indicatoren. Daarnaast wordt ook aangegeven hoe deze risico's binnen de beleggingsportefeuille worden afgedekt.

Risico beschrijving	Risico indicator	Risico mitigatie
Renterisico	Duratie (beleggingen)	Vastrentende waarden dragen bij aan duratiegevoeligheid
Marktrisico	Volatiliteit asset allocatie	Diversificatie
Valutarisico	Valuta gewicht Euro vs. niet Euro	Afdekken niet-euro beleggingen
Inflatierisico	Prijs index	Het inflatierisico wordt niet afgedekt.
Kredietrisico	Rating	Diversificatie, limieten: ratings, landen, sectoren
Concentratierisico	Issuer gewicht	Diversificatie en gebruik van gespreide beleggingsfondsen
Actief risico	Tracking error	In geval van actieve mandaten, beheerders gebruiken concentratie modellen
Operationeel risico	Interne en externe audit rapporten	Verlaagd door interne en externe controles, ISAE 3402 rapportage van de service organisaties
Liquiditeitsrisico	Tijd tot verkopen alle holdings	Meerderheid van de aangehouden beleggingen zijn zeer liquide en/of liquide beleggingsfondsen
Tegenpartijrisico	Ratings en bestaande procedures	Diversificatie van de onderliggende beleggingen. In het derivatenbeleid is aangegeven hoe omgegaan wordt met het tegenpartijrisico.
Regulatory risk: Het risico van overtreden van wettelijke richtlijnen (beleggingen in niet gereguleerde markten, gebruik derivaten)	Rapportages	Vooraf vastgestelde controles en monitoring van overtredingen/breaches

Risicometing

Bij het fonds vindt monitoring en risicomanagement op verschillende niveaus plaats:

1. Interne controle en beheersmaatregelen

Het beheren van pensioenvermogens door derden stelt hoge eisen aan de interne beheerstructuur. Alle externe vermogensbeheerders hebben deze interne beheerstructuur vastgelegd in de ISAE 3402-verklaring. Hierin zijn processen en maatregelen omschreven. Jaarlijks vindt door externe accountants controle plaats op deze ISAE 3402 rapportages. Het bestuur vraagt elk jaar de rapportage hiervan op.

2. Monitoring beleggingsrisico's

Risicomanagement gebeurt op drie niveaus: binnen de beleggingsfondsen waarin geparticipeerd wordt, bij de externe managers die de gelden beheren en op totaal portefeuilleniveau bij de vermogensbeheerder. Voor het risicomanagement wordt gebruik gemaakt van diverse modellen en controlelijsten.

3. Monitoring van dekkingsgraden

Het fonds monitort op maandbasis de ontwikkeling van de actuele dekkingsgraad, de dekkingsgraad op marktrente en de beleidsdekkingsgraad. De dekkingsgraad is een maatstaf in hoeverre het fonds in staat is aan haar toekomstige verplichtingen te voldoen. Hierbij geldt dat een hogere dekkingsgraad ook tot een hogere zekerheid leidt. Het beleggingsbeleid is er op gericht een hoge dekkingsgraad te bewerkstelligen.

4. Monitoring beleggingen

Het monitoren van de beleggingen gebeurt via de vermogensbeheerders. De vermogensbeheerder monitort dagelijks de beleggingsportefeuille. Hierdoor wordt over het grootste deel van de portefeuille dagelijks gemonitord.

5. Monitoring externe managers

Naast contacten over transacties en posities vindt vier maal per jaar een evaluatie van de vermogensbeheerders plaats. Op deze wijze kunnen wijzigingen in beleggingsstijl of –filosofie, het personeel en de organisatie of andere factoren die het toekomstige rendement (negatief) kunnen beïnvloeden worden getraceerd.

6. Rapportage

Het beleggingsresultaat wordt op zowel totaalniveau als op portefeuilleniveau gemeten door de backoffice Beleggingen (afdeling Operations) van de vermogensbeheerder.

Daarnaast wordt de performance van de vermogensbeheerder vergeleken met vooraf vastgestelde en in de aan hem opgelegde beleggingsrichtlijnen opgenomen benchmarkniveaus. Bij een beleggingsresultaat dat afwijkt van de rendementsverwachting of consistent onder de standaard uitkomt, wordt aan hem een verklaring hiervoor gevraagd.

7. Resultaatevaluatie

De beleggingscommissie evalueert de beleggingsresultaten van de vermogensbeheerder minimaal op kwartaalbasis. Daarnaast worden de beleggingsresultaten met het bestuur besproken tijdens de reguliere bestuursvergaderingen.

5.2.3 Waarderingsgrondslagen

Alle beleggingen worden tegen actuele waarde (beurswaarde) gewaardeerd. Voor beleggingen waarvoor geen beursnotering beschikbaar is, wordt uitgegaan van de geschatte opbrengstwaarde. Hypotheken waardeert het fonds op basis van de kasstromen verdisconteerd met de hypotheekrentetarieven.

5.3 Indexatiebeleid

Het fonds kent voor deelnemers met een actief dienstverband in de regeling voormalig eindlooppensioen 2015 en de deelnemers met een actief dienstverband in de regeling middellooppensioen 2014 een onvoorwaardelijk toeslagbeleid waarbij de toeslagen worden gefinancierd uit de premiebijdrage van de werkgever. Voor gewezen deelnemers en pensioengerechtigden kent het fonds een voorwaardelijk toeslagbeleid waarbij de toeslagen worden gefinancierd uit beleggingsrendement.

5.3.1 Onvoorwaardelijke toeslagverlening

Voor de deelnemers aan de regeling voormalig eindlooppensioenen 2015 respectievelijk de deelnemers aan de regeling middellooppensioenen 2014 zoals beschreven in hoofdstuk 4, is de toeslagverlening vóór de pensioendatum onvoorwaardelijk mits en voor zolang er sprake is van een actief dienstverband met de werkgever. Het fonds verleent jaarlijks per 1 april respectievelijk 1 januari van het betreffende jaar een toeslag op het opgebouwde ouderdompensioen. De hoogte van de toeslag in de regeling voormalig eindlooppensioenen 2015 bedraagt 2%. De hoogte van de toeslag in de regeling middellooppensioenen 2014 is gekoppeld aan het percentage waarmee de lonen bij de werkgever zijn gestegen (algemene loonstijging). Deze onvoorwaardelijke toeslag wordt gefinancierd uit de premiebijdrage van de werkgever.

5.3.2 Voorwaardelijke toeslagverlening

Het toeslagbeleid dat van toepassing is op gewezen deelnemers en pensioengerechtigden is voorwaardelijk. Toeslagen vinden plaats voor zover de middelen van het fonds het toelaten. Er wordt geen reserve gevormd voor toekomstige toeslagen en er wordt geen premie voor betaald. Het bestuur beslist jaarlijks in januari of en in hoeverre de toeslagen worden toegekend. Het bestuur gebruikt de toeslagenstaffel zoals hieronder weergegeven als leidraad voor de bepaling van de hoogte van de toeslag. Deze staffel geldt slechts als uitgangspunt; bij de jaarlijkse besluitvorming zal het bestuur andere relevante economische omstandigheden (zoals economische vooruitzichten en verwachte bestandsontwikkeling) mede in ogenschouw nemen. Het bestuur zal echter bij de jaarlijkse besluitvorming nimmer hogere toeslagen toekennen dan op basis van de staffel mogelijk is.

Leidraad voor toeslagverlening is sinds 1 januari 2015 de volgende staffel, die is aangepast aan het nFTK:

Situatie beleidsdekkingsgraad	Toekenning
• Onder 110%	• Geen
• Tussen 110% en 110% + vereist TBI	• Lineaire toekenning
• Boven 110% + vereist TBI	• Volledig

Voor de bepaling van de grens voor volledige indexatie wordt de wettelijk voorgeschreven methodiek van toekomstbestendig indexeren (TBI) toegepast. Daartoe worden de indexatiekasstromen contant gemaakt tegen een vaste rente van 6,75% per jaar. Deze contante waarde wordt uitgedrukt in een percentage van de voorziening pensioenverplichtingen (hierboven aangeduid als “vereist TBI”). Het vereist TBI wordt jaarlijks vastgesteld.

Het voorwaardelijke toeslagbeleid voor de inactieve deelnemers wordt als volgt vormgegeven:

1. Het toeslagbeleid is voorwaardelijk op basis van een externe factor met financiering van de toeslagen uit het eventuele overrendement c.q. het vrije eigen vermogen. Er is derhalve geen recht op toekomstige toeslagen. Het is niet zeker of en in hoeverre in de toekomst toeslagen worden verleend. Er is geen geld gereserveerd voor toekomstige toeslagen.
2. Het uitgangspunt voor de toeslagen is de stijging van de door het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) gepubliceerde afgeleide consumentenprijsindex (CPI) voor alle huishoudens, over de periode van 1 oktober tot 1 oktober voorafgaande aan de toeslagdatum.
3. De toeslag zal in enig kalenderjaar niet meer bedragen dan 4% en kan niet negatief zijn.
4. De toeslagambitie bedraagt 100% van de stijging van de CPI. In de jaarlijkse haalbaarheidstoets zal de verwachte realisatie van de toeslag worden bepaald.

5. Het bestuur kan besluiten om in het verleden niet toegekende toeslagen te compenseren indien:
 - die toeslagverlening geen gevolgen heeft voor de toeslagverlening in de toekomst,
 - de beleidsdekkingsgraad het niveau van het vereist eigen vermogen behoudt en
 - in enig jaar ten hoogste een vijfde van het vermogen dat voor deze toeslagverlening beschikbaar is, wordt aangewend.
6. Het uitgangspunt voor het compenseren van in het verleden niet toegekende toeslagen is dat:
 - naarmate toeslagachterstanden ouder zijn, zij eerder worden ingehaald.
 - een inhaaltoeslag alleen betrekking heeft op toekomstige pensioenuitkeringen en dus niet met terugwerkende kracht wordt verleend.
 - in een bepaald jaar eerst door het bestuur besloten wordt of toeslagverlening moet plaatsvinden en vervolgens of eventueel een inhaaltoeslag mogelijk is. Toekenning van een inhaaltoeslag in een jaar mag er niet toe leiden dat het eigen vermogen op 31 december van het voorafgaande jaar daalt onder vereist vermogen voor TBI.
 - Achterstanden die ouder zijn dan 10 jaar worden niet meer in aanmerking genomen bij het toekennen van de compensatie.

5.4 Beleid vermogenstekort en -overschotten

In de in bijlage 6 genoemde procedure wordt omschreven wat gedaan wordt ingeval van vermogenstekorten en –overschotten en premieachterstand. Tevens is daarin een omschrijving van te nemen acties opgenomen.

6 Waarderingsgrondslagen

Ingegaan wordt op de waarderingsgrondslagen van het vermogen en de pensioenverplichtingen, als ook de uitgangspunten voor het premiebeleid en het toeslagbeleid. Uitgangspunt bij de financiële opzet is de wet- en regelgeving zoals beschreven in:

- De Pensioenwet;
- Het Besluit Financieel Toetsingskader Pensioenfondsen;
- De Regeling Pensioenwet;
- De Regeling Parameters Pensioenfondsen.

6.1 Waardering activa

De waardering van beleggingen vindt plaats tegen actuele waarde. Overige activa worden gewaardeerd tegen nominale waarde, tenzij anders vermeld. Baten worden toegerekend aan het boekjaar waarop deze betrekking hebben.

De waardering van beleggingen vindt als volgt plaats:

- zakelijke waarden: op basis van beurswaarde (actuele waarde). Voor fondsen waarvoor geen beursnotering beschikbaar is, wordt uitgegaan van de geschatte opbrengstwaarde;
- obligaties en onderhandse leningen: op basis van beurswaarde. Voor beleggingen waarvoor geen beursnotering beschikbaar is, wordt uitgegaan van de geschatte opbrengstwaarde;
- deposito's: op basis van nominale waarde.
- hypotheek: op basis van de kasstromen verdisconteerd met de hypotheekrentetarieven.

6.2 Waardering passiva

De waardering van pensioenverplichtingen vindt plaats tegen actuele waarde. Overige passiva worden gewaardeerd tegen nominale waarde, tenzij anders vermeld. Lasten worden toegerekend aan het boekjaar waarop deze betrekking hebben. Voor de reservering van de opgebouwde, respectievelijk toe te kennen pensioenrechten, houdt het fonds voorzieningen aan. Deze worden in hoofdstuk 6.2.1 nader toegelicht.

6.2.1 Voorziening Pensioenverplichtingen (VPV)

De pensioenaanspraken en pensioenrechten worden in eigen beheer gehouden.

- De VPV wordt vastgesteld als de contante waarde van de aan het einde van het boekjaar opgebouwde pensioenen op basis van de (actuariële) grondslagen zoals verwoord in dit hoofdstuk.
- Voor de voorwaardelijke toeslagverlening wordt geen reserve of voorziening aangehouden.
- De financiering van het ouderdoms-, (tijdelijk) partner- en wezenpensioen, alsmede de toegekende toeslagen geschiedt zodanig dat op basis van evenredigheid aan de doorgebrachte diensttijd toe te rekenen pensioenaanspraken steeds volledig gedekt zijn.

De vaststelling van de VPV vindt plaats op basis van marktwaardering, conform de door DNB voorgeschreven rekenregels.

De technische grondslagen, methoden en veronderstellingen zijn daarbij als volgt:

6.2.1.1 Prognosetafel

De overlijdenskansen worden vanaf 31 december 2018 gebaseerd op de Prognosetafel AG2018. Voor de bepaling van de overlijdenskansen per 31 december 2018 wordt uitgegaan van de startjaar 2019. Jaarlijks per 31 december schuift het gehanteerde startjaar met 1 jaar op. Op de overlijdenskansen worden fondsspecifieke leeftijdsafhankelijke schaafactoren toegepast volgens onderstaande tabel, waarbij de schaafactoren voor tussenliggende leeftijden worden verkregen door middel van lineaire interpolatie:

Leeftijd	Schaalfactor mannen (%)	Schaalfactor vrouwen (%)
0	52,8	85,3
20	52,8	85,3
30	52,8	85,3
40	52,8	85,3
50	52,8	85,3
60	60,0	88,1
70	68,2	90,9
80	77,5	93,8
90	88,0	96,9
100	100,0	100,0
120	100,0	100,0

6.2.1.2 Rekenrente

De rekenrente wordt vastgesteld op basis van de rentetermijnstructuur op de balansdatum zoals deze gepubliceerd wordt door DNB.

6.2.1.3 Kosten

Met toekomstige kosten (na pensioeningang) wordt rekening gehouden door een excasso-opslag op de netto voorziening pensioenverplichtingen. Jaarlijks is op deze wijze het opslagpercentage over de uitkeringen beschikbaar voor kostendekking.

Mede naar aanleiding van de Q&A van DNB d.d. 6 mei 2014 heeft het fonds onderzoek laten doen naar deze kostenopslag. Bij het wegvallen van de sponsor (waarbij er dus geen premie-inkomsten meer zijn) zal het fonds zijn verplichtingen niet zelfstandig afwikkelen en op zoek gaan naar een mogelijkheid om de verplichtingen over te dragen en het fonds te liquideren. Mogelijkheden zijn het onderbrengen in een IORP of APF of collectieve waardeoverdracht naar een verzekeraar.

Deze mogelijkheden zijn onderzocht. Hierbij is tevens rekening gehouden met een voorziening voor liquidatiekosten van 0,2%. Uit het onderzoek blijkt dat qua uitvoeringskosten de overgang naar een verzekeraar en naar een APF tot de mogelijkheden behoort. De aanwezige kostenvoorziening is ontoereikend voor de overgang naar een IORP.

Vanuit prudentieoverwegingen heeft het bestuur besloten om de kostenopslag op de voorziening pensioenverplichtingen met ingang van 31 december 2015 op 2,5% te stellen.

Jaarlijks per 31 december vindt een herbeoordeling plaats. Hierbij wordt gekeken of nieuwe informatie over de kostenstructuur bij een APF en een IORP leidt tot een andere benodigde kostenopslag. Uit de herbeoordeling die per 31 december 2017 is uitgevoerd is gebleken dat in geval van een overgang van het fonds naar een APF een verhoging van de huidige opslag voor toekomstige uitvoeringskosten per 31 december 2017 niet nodig is, zodat deze tot eind 2018 gehandhaafd kan blijven op 2,5%.

6.2.1.4 Bepaling leeftijden en deelnemingstijd

De leeftijden en deelnemingstijd worden vastgesteld in jaren en maanden nauwkeurig. De leeftijd op de berekeningsdatum wordt bepaald als het verschil tussen de eerste van de maand van de berekeningsdatum en de eerste van de maand waarin de geboortedatum van de aanspraak- en pensioengerechtigde valt. De toekomstige deelnemingstijd is, voor zover van toepassing, gelijk aan het verschil tussen de pensioengerechtigde leeftijd en de leeftijd op de berekeningsdatum.

6.2.1.5 Leeftijd partner

Aangenomen wordt dat het leeftijdsverschil tussen de (gewezen) deelnemer of pensioengerechtigde en de partner drie jaar is (leeftijd man minus leeftijd vrouw).

6.2.1.6 Partnerpensioenen

Voor de reservering van het latent partnerpensioen van (gewezen) deelnemers wordt het zogenaamde onbepaalde partnersysteem toegepast. Dit wil zeggen dat voor iedere (gewezen) deelnemer, ongeacht de burgerlijke staat of eventuele samenleving in de zin van het pensioenreglement, een partnerpensioen wordt verzekerd. Hierbij wordt uitgegaan van de volgende verwachte partnerfrequenties (dat is het percentage van (gewezen) deelnemers dat verondersteld wordt een partner in de zin van het pensioenreglement te hebben). X en Y zijn hierin de leeftijden van de (gewezen) deelnemers.

Voor een x-jarige man:

0	voor	$x < 18$
$0,01 + 0,07 * (x - 18)$	voor	$18 = < x < 25$
$0,50 + 0,04 * (x - 25)$	voor	$25 < x < 35$
0,90	voor	$35 < x < 65$
1,00	voor	$x = 65$

Voor een y-jarige vrouw:

0	voor	$y < 18$
$0,05 + 0,10 * (y - 18)$	voor	$18 = < y < 25$
$0,75 + 0,02 * (y - 25)$	voor	$25 < y < 30$
0,85	voor	$30 < y < 50$
$0,85 - 0,01 * (y - 50)$	voor	$50 < y < 65$
1,0	voor	$y = 65$

Voor pensioengerechtigden wordt alleen voor latent partnerpensioen gereserveerd indien dit daadwerkelijk is toegekend.

6.2.1.7 Wezenpensioenen

Voor de reservering van het wezenpensioen is de voorziening voor partnerpensioen van niet-pensioengerechtigden verhoogd met 2%.

6.2.1.8 Uitkeringswijze

Alle pensioenuitkeringen worden voor de bepaling van de voorziening pensioenverplichtingen geacht continue te zullen geschieden.

6.3 Eigen vermogen

In deze paragraaf wordt ingegaan op de bepaling van het minimaal vereist eigen vermogen en het vereist eigen vermogen. Ook wordt ingegaan op de situatie dat het fonds een eigen vermogen heeft dat lager is dan het minimaal vereist vermogen (dekkingstekort) of lager dan het vereist eigen vermogen (reservetekort).

6.3.1 Minimaal Vereist Eigen Vermogen

Het minimaal vereist eigen vermogen is gelijk aan het wettelijk minimaal vereist vermogen, zoals vastgelegd in het Besluit Financieel Toetsingskader Pensioenfondsen (zie bijlage 3). Ieder jaar wordt in het actuair rapport een nadere onderbouwing van de berekening van het minimaal vereist eigen vermogen uitgewerkt.

6.3.2 Vereist Eigen Vermogen

Het vereist eigen vermogen is de omvang van het eigen vermogen waarover een pensioenfonds moet beschikken om met een zekerheid van 97,5 procent te voorkomen dat het pensioenfonds binnen een periode van één jaar over minder vermogen beschikt dan de voorziening pensioenverplichtingen. Dit vereist eigen vermogen wordt (in beginsel) vastgesteld met behulp van een standaardmodel zoals omschreven in het Besluit Financieel Toetsingskader Pensioenfondsen. Het model is uitgewerkt in de vaststelling van een zevental risico's (zie bijlage 5).

Ieder jaar wordt in het actuair rapport een nadere onderbouwing van de berekening van het vereist eigen vermogen uitgewerkt.

6.3.3 Dekkings- en reservetekort en herstelplan

Als het pensioenfonds gezien de beleidsdekkingsgraad niet voldoet aan de bij of krachtens artikel 131 PW gestelde eisen ten aanzien van het minimaal vereist eigen vermogen is sprake van een dekkingstekort. Als het eigen vermogen lager is dan het vereist eigen vermogen is er sprake van een reservetekort. Als er sprake is van een reservetekort stelt het fonds een herstelplan op met in achtneming van het bepaalde bij of krachtens artikel 138 van de Pensioenwet. Indien de situatie van een reservetekort ontstaat, zal het fonds DNB direct inlichten over de ontstane situatie en binnen 3 maanden een herstelplan indienen bij DNB. In het herstelplan beschrijft het fonds de maatregelen die worden genomen om binnen maximaal 10 jaar het reservetekort op te heffen. Om dit te bereiken heeft het bestuur een aantal middelen ter beschikking. Deze zijn omschreven in de procedure bij vermogenstekort respectievelijk –overschot en premieachterstand (zie bijlage 6). Hierin is ook de volgorde van de inzet van de middelen omschreven alsmede de procedure die dan gevolgd moet worden. Zolang het fonds in tekort is moet het fonds het herstelplan jaarlijks actualiseren.

Korting bij 5 jaar onafgebroken dekkingstekort

Indien er zich 5 achtereenvolgende jaren een dekkingstekort voordoet en aan het eind van deze periode tevens de actuele dekkingsgraad, berekend op de marktrente (RTS van DNB, incl. UFR) lager is dan de minimaal vereiste dekkingsgraad zal een zodanige onvoorwaardelijke korting worden toegepast dat de dekkingsgraad weer gelijk is aan de minimaal vereiste. Onder het nieuwe FTK is het toegestaan deze korting niet ineens toe te passen, maar uit te smeren over een periode van maximaal 10 jaar.

De periode waarover de korting wordt uitgesmeerd zal, met inachtneming van evenwichtigheid, transparantie en administratieve lasten, vastgesteld worden als er gekort moet worden. De toe te passen korting zal elk jaar gelijk zijn. Ook al is gekozen voor uitsmeren, de korting is onvoorwaardelijk. Ook toekomstige kortingen worden verwerkt in de voorziening pensioenverplichtingen.

Korting bij onvoldoende herstelkracht

De vorige situatie heeft geen betrekking op een eventuele korting van de opgebouwde pensioenen vanwege een gebrek aan herstelkracht. Een dergelijke korting is aan de orde indien niet door middel van een prognoseberekening aangetoond kan worden dat het reservetekort binnen de gekozen hersteltermijn is weggewerkt.

De periode waarover de korting wordt uitgesmeerd zal, met inachtneming van evenwichtigheid, transparantie en administratieve lasten, vastgesteld worden als er gekort moet worden.

6.3.4 Haalbaarheidstoets

Het fonds voert jaarlijks een haalbaarheidstoets uit. De haalbaarheidstoets is een stochastische toets die inzicht geeft in de samenhang tussen de financiële opzet, het verwachte pensioenresultaat en de risico's die daarbij gelden. De economische scenario's zijn voorgeschreven. In de haalbaarheidstoets wordt een projectie van de financiële situatie van het fonds voor een lange periode (60 jaar) gemaakt voor een veelvoud aan economische scenario's (stochastische analyse).

De haalbaarheidstoets heeft als doel inzicht te geven in:

- de gevolgen van de financiële opzet van het fonds;
- de verwachtingen en risico's, met name ten aanzien van koopkrachtbehoud;
- de consistentie en evenwichtigheid van het beleid;
- de haalbaarheid en consistentie van het premiebeleid;
- de herstelkracht van het fonds.

De belangrijkste uitkomst waarnaar gekeken wordt in de haalbaarheidstoets is het pensioenresultaat. Dit is een maatstaf voor koopkrachtbehoud.

Bij de haalbaarheidstoets spelen de beleidsuitgangspunten en de risicohouding een belangrijke rol.

Beleidsuitgangspunten

Op grond van artikel 102a van de Pensioenwet dient een pensioenfonds beleidsuitgangspunten te formuleren.

In de uitvoeringsovereenkomst met de werkgever is overeengekomen dat de feitelijke premie gelijk is aan de kostendekkende premie op basis van een rentevoet gelijk aan de actuele rentetermijnstructuur met een maximum van 4%. Een specificatie van de kostendekkende premie staat in paragraaf 5.1. Indien de financiële situatie van het fonds daar om vraagt zal het bestuur in overleg treden met de werkgever over bijstortingen, er bestaat echter geen bijstortingsverplichting voor de werkgever. Het bestuur is zich ervan bewust dat de hoogte van de premie sterk wordt beïnvloed door de algemene loonronde bij Aon Groep Nederland en de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur. Bij het analyseren van de resultaten van de aanvangshaalbaarheidstoets in 2015 is gebleken dat de feitelijke premie met een kans groter dan 95% onder EUR 7,5 miljoen per jaar blijft. In de begroting van de pensioenlasten door de werkgever wordt eveneens uitgegaan van een premie van EUR 7,5 miljoen. Het bestuur acht het premiebeleid daarom haalbaar en realistisch.

De visie van het fonds is een goed pensioenresultaat te realiseren. Het bestuur erkent dat het noodzakelijk is om enige risico's te lopen om dit doel te bereiken. De beleggingsdoelstellingen en wijze waarop het fonds beleggingsrisico's meet, evalueert en beheerst is concreet omschreven in hoofdstuk 5.

Onder een goed pensioenresultaat wordt verstaan dat de pensioenrechten van de actieve deelnemers jaarlijks worden aangepast aan de algemene loonronde bij Aon Groep Nederland en dat de pensioenrechten van de gewezen en gepensioneerde deelnemers jaarlijks worden aangepast aan de afgeleide CPI. Voor de actieve deelnemers wordt de indexatie gefinancierd door de werkgever, waardoor met hoge mate van zekerheid een indexatieresultaat van 100% behaald kan worden. Slechts in die situaties waarin pensioenaanspraken gekort moeten worden zal het indexatieresultaat lager dan 100% zijn. Het fonds streeft naar een indexatieresultaat voor actieve deelnemers die met 90% kans ten minste 90% is.

Voor inactieve deelnemers zijn toeslagen voorwaardelijk. Het bestuur streeft ernaar hierover helder te communiceren en doet dit onder andere door het formuleren van een voorzichtige ondergrens voor het pensioenresultaat uit de haalbaarheidstoets. Deze ondergrens is nader uitgewerkt bij de formulering van de risicohouding hieronder.

Uiteraard kunnen deze beleidsuitgangspunten in de praktijk niet haalbaar blijken, bijvoorbeeld door een forse daling van de aandelenmarkten. Het fonds krijgt dan te maken krijgen met een (fors) lagere dekkingsgraad en derhalve beperkte toeslagverlening en een grotere kans op korten van opgebouwde pensioenen. Het fonds heeft een financieel crisisplan klaarliggen om in dergelijke situatie tijdig te kunnen reageren.

Risicohouding

In het nFTK neemt de risicohouding van het fonds een belangrijke plaats in. Vooraf moet worden vastgesteld welk risico acceptabel is. Het grootste risico van het fonds vloeit voort uit het beleggingsrisico. De risicohouding met betrekking tot het beleggingsbeleid is omschreven in hoofdstuk 5 en de beleggingsovertuigingen.

De risicohouding komt tot uitdrukking in de gekozen ondergrenzen voor de haalbaarheidstoets en voor de korte termijn in de hoogte van het vereist eigen vermogen en tracking error en een bandbreedte hiervoor.

De risicohouding op korte termijn is vertaald in een tracking error van circa 9% met een bandbreedte van 2%-punt en het vereist eigen vermogen van 115% en een bandbreedte van 2,5%-punt.

De risicohouding op de lange termijn ten aanzien van het pensioenresultaat is als volgt:

- De gekozen ondergrens is 85%. Deze ondergrens is gebaseerd op het verwachte pensioenresultaat indien de dekkingsgraad bij aanvang gelijk is aan de kritische dekkingsgraad. Het fonds heeft ook in acht genomen dat de indexatieambitie voor actieven hoger is dan de prijsinflatie, wat ertoe leidt dat het pensioenresultaat gedurende de actieve periode hoger is dan 100%. Het fonds brengt met deze ondergrens bij de deelnemers tot uiting dat het uitgaande van de huidige omstandigheden niet verwacht dat volledige toekenning van toeslagen mogelijk is.
- Maximale afwijking verwacht pensioenresultaat in het slechtweerscenario: 30%. Het beleggingsbeleid brengt risico's met zich mee. Het fonds acht deze risico's aanvaardbaar en gepast voor het fonds. Dit komt voor de korte termijn tot uiting in de vereiste dekkingsgraad en tracking error. Middels de maximale afwijking van 30% komt dit ook tot uiting voor de lange termijn in het pensioenresultaat.
- Ondergrens verwacht pensioenresultaat vanuit de evenwichtssituatie is 85%. In de evenwichtssituatie is er geen sprake meer van een tekort, maar van een toereikende solvabiliteit. Het fonds wenst desondanks tot uiting te brengen dat het pensioenresultaat onzeker is.

Uitkomsten aanvangshaalbaarheidstoets

Het fonds heeft in het derde kwartaal van 2015 de aanvangshaalbaarheidstoets uitgevoerd.

De uitkomsten zijn:

- Verwacht pensioenresultaat: 100%
- Verwacht pensioenresultaat slecht weer scenario 76% (afwijking 24%)
- Verwacht pensioenresultaat evenwichtssituatie: 100%

Het fonds blijft dus binnen de gestelde grenzen.

Procedure jaarlijkse haalbaarheidstoets

Het fonds voert vanaf 2015 jaarlijks een haalbaarheidstoets uit en evalueert de resultaten ervan.

Indien uit de jaarlijkse haalbaarheidstoets blijkt dat één of meerdere van de vastgestelde ondergrenzen worden overschreden zal het fonds in overleg treden met de OR en de werkgever. De oorzaak van het niet behalen van de grenzen en de te verwachten hersteltijd die nodig is om de grenzen weer te bereiken zullen worden besproken. Afhankelijk van deze factoren wordt – na overleg met het VO - besloten of, en zo ja welke maatregelen er worden genomen. Onderdeel van het gesprek met de OR en de werkgever is hoe de belanghebbenden over de ontstane situatie zullen worden geïnformeerd.

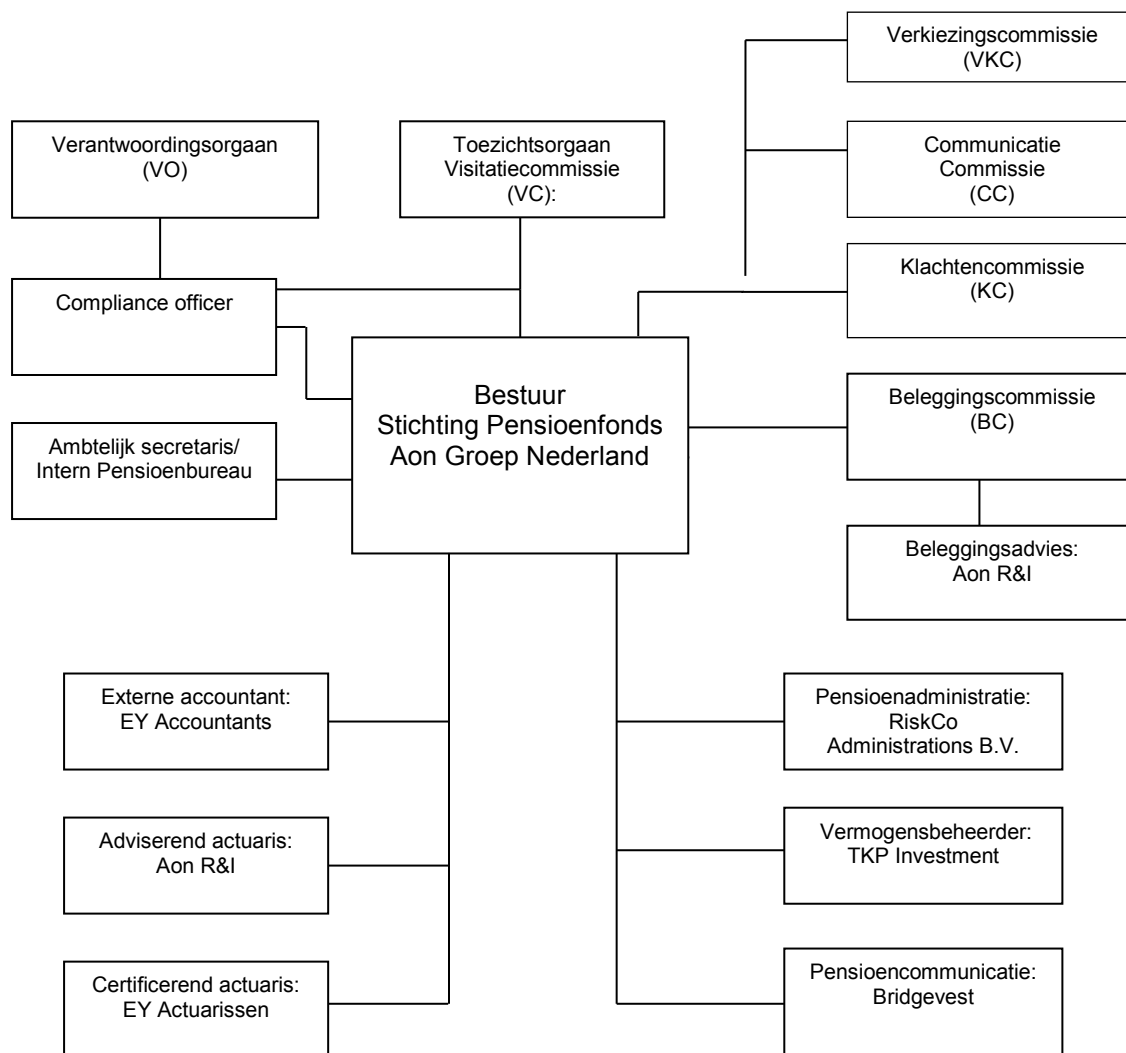
De volgende stappen worden daarbij doorlopen:

In de eerste plaats zal het fonds indien één van de ondergrenzen wordt overschreden een overleg inplannen om de situatie van het fonds en de mogelijke oorzaken van het niet behalen van de ondergrens te bespreken. Daarbij wordt besproken of, en zo ja welke, maatregelen kunnen worden genomen.

Daarna zal (schriftelijke) communicatie richting de sociale partners (de OR en de werkgever) plaatsvinden, waarin zal worden aangegeven of, en zo ja welke, maatregelen worden overwogen door het bestuur. Deze voorgenomen maatregelen worden besproken met de sociale partners en met de organen van het fonds (verantwoordingsorgaan). Afhankelijk van de resultaten uit deze besprekingen kan het bestuur besluiten tot aanpassing van de voorgenomen maatregelen.

In overleg met de OR en de werkgever wordt besloten hoe de communicatie naar de belanghebbenden vorm zal worden gegeven. Onderdeel hiervan is het informeren van de (gewezen) deelnemers en pensioengerechtigden over het pensioenresultaat en de ondergrenzen.

Bijlage 1 Organigram`

Klachtencommissie (KC): Hans van den Hatert, Fred van den Beld, Gert Boorsma

Verkiezingscommissie (VKC): Fred van den Beld, Nicolette Nuijs, Hoi-Wah Yip

Communicatiecommissie (CC): Hoi-Wah Yip, Fred van den Beld, Arjen de Korver

Beleggingscommissie (BC): Leo Langenberg, Hans van den Hatert, Rianne Lurvink (aspirant-lid)

Commissie Toekomst Pensioenen 2 (CTP 2): Hans van den Hatert, Hoi-Wah Yip, Arjen de Korver, Fred van den Beld en Leo Langenberg

Bijlage 2 Verklaring inzake de beleggingsbeginselen

2.1 Introductie

Inleiding

Deze verklaring inzake de beleggingsbeginselen geeft beknopt de uitgangspunten weer van het beleggingsbeleid van Stichting Pensioenfonds Aon Groep Nederland (hierna te noemen: het fonds). Deze uitgangspunten worden door het bestuur vastgesteld.

Doelstelling beleggingsbeleid

De doelstelling van het beleggingsbeleid is het behalen van een hoog en stabiel langetermijn rendement, binnen de door het bestuur vastgestelde risicoparameters en rekening houdend met de lang- en kortlopende verplichtingen van het fonds, de solvabiliteitseisen die aan haar worden gesteld en het premiebeleid.

Wijzigen van de verklaring

De verklaring inzake de beleggingsbeginselen wordt minimaal eens in de 3 jaar herijkt. Indien tussentijds belangrijke wijzigingen optreden in het beleggingsbeleid, wordt de verklaring tussentijds herzien.

2.2 Organisatie

Het Pensioenfonds

Het fonds is het pensioenfonds voor Aon Groep Nederland B.V. en aangesloten ondernemingen. Het fonds beschermt de belangen bij het fonds van de (gewezen) deelnemers, pensioengerechtigden en hun nabestaanden. Het fonds heeft ten doel het treffen van voorzieningen ten behoeve van de oude dag, arbeidsongeschiktheid en overlijden. Het fonds belegt en beheert het pensioenvermogen in het belang van de (gewezen) deelnemers en gepensioneerden van het fonds.

Beleggingscommissie

Het fonds heeft een actief en solide beleid op het gebied van het vermogensbeheer. Het fonds werkt met een beleggingscommissie. De commissie heeft tot taak het bestuur te adviseren over de beleggingsaangelegenheden in brede zin. Dit betreft zowel advies over het algemene beleggingsbeleid als over meer specifieke zaken.

Deskundigheid medewerkers

Het fonds zorgt ervoor dat het in alle fasen van het beleggingsproces beschikt over de juiste deskundigheid die vereist is voor:

- een optimaal beleggingsresultaat;
- een correct beheer van de beleggingen;
- een goede beheersing van de aan de beleggingen verbonden risico's.

Scheiding van de belangen

Het fonds ziet erop toe dat bij personen die belast zijn met (de uitvoering van) het beleggingsbeleid geen sprake is van belangenverstrengeling of tegenstrijdige belangen. De personen die belast zijn met (de uitvoering van) het beleggingsbeleid zijn gebonden aan de door het fonds vastgestelde gedragscode. Deze gedragscode voldoet aan de eisen die de Nederlandsche Bank en de Autoriteit Financiële Markten hieraan stellen.

2.3 Uitvoering

Uitbesteding

Het fonds besteedt de beleggingen uit aan een of meer daartoe gecontracteerde derde partijen. De selectie van derde partijen vindt plaats op basis van objectieve criteria, die zijn opgesteld door de beleggingscommissie.

Strategisch beleggingsplan

Als uitgangspunt van het strategisch beleggingsplan geldt de relatie tussen de bezittingen en de verplichtingen van het fonds. Het bevat de belangrijkste beleggingskeuzes die gemaakt moeten worden:

- De gewenste vermogenssamenstelling naar beleggingscategorieën. Het risicoprofiel van deze vermogenssamenstelling wordt geanalyseerd in het licht van alle rechten en verplichtingen van het fonds, zowel op korte als op lange termijn.
- De rendementsdoelstelling per beleggingscategorie, tot uitdrukking gebracht in een of meer vergelijkingsmaatstaven (benchmarks).
- In hoeverre het fonds bereid is de feitelijke beleggingsportefeuille (tijdelijk) te laten afwijken van de strategisch gewenste portefeuille.
- Het valutabeleid.

Algemene uitgangspunten beleggingsbeginselen

Bij de uitvoering van het strategisch beleggingsplan staat de 'prudent person' regel centraal. Deze regel heeft de volgende uitgangspunten:

- Het fonds doet de beleggingen in het belang van de (gewezen) deelnemers en de gepensioneerden.
- Met betrekking tot belegging van de activa gelden de onderstaande voorschriften:
 - de activa worden zodanig belegd dat de kwaliteit, veiligheid, liquiditeit en het rendement van de portefeuille als geheel zijn gewaarborgd;
 - de activa die ter dekking van de technische voorzieningen worden aangehouden, worden zo veel mogelijk op gereguleerde markten belegd op een wijze die strookt met de aard en de duur van de verwachte toekomstige pensioenuitkeringen;
 - de activa worden naar behoren gediversifieerd.
- Het fonds belegt alleen in derivaten voor zover deze bijdragen tot een vermindering van het beleggingsrisico of tot een doeltreffender portefeuillebeheer.
- Beleggingen in de bijdragende ondernemingen zijn beperkt tot de marktconforme wegingen van dergelijke beleggingen binnen het universum van beleggingsmogelijkheden, vermeerderd met een geringe marge voor actief beleid door de vermogensbeheerder.

Beleggingen

De te beleggen gelden zijn verdeeld over de diverse beleggingscategorieën zoals aandelen en diverse typen obligaties. De beleggingen worden gewaardeerd tegen de actuele waarde. Het fonds beoordeelt elke belegging op basis van risico- en rendementsoverwegingen en het totale effect op de beleggingsportefeuille in samenhang met de totale verplichtingenstructuur.

Grenzen aan beleggingsbeslissingen

Het fonds onthoudt zich van, of werkt niet mee aan, een beleggingstransactie die:

- verboden is, bijvoorbeeld op grond van het internationale recht;
- in onmiddellijk verband staat met een schending van mensenrechten en/of de fundamentele vrijheden.

Risicobeheersing

Het beleggingsbeleid wordt driejaarlijks, met een jaarlijkse tussentijdse beoordeling, geanalyseerd. Een belangrijk analyse-instrument hierbij is het Asset Liability Management, waarbij ontwikkelingen in de beleggingen en de verplichtingen in hun onderlinge samenhang worden beoordeeld. De uitkomsten worden weergegeven in een nota, op basis waarvan het bestuur vervolgens de beleidsuitgangspunten voor het premie-, indexatie- en beleggingsbeleid vaststelt.

2.4 Financiële sturingsmiddelen

Het bestuur heeft een aantal sturingsmiddelen voorhanden dat wordt ingezet als de financiële positie van het fonds daartoe aanleiding geeft.

De financiële sturingsmiddelen zijn:

- premiebeleid;
- hoogte van de toe te kennen toeslagen;
- verandering van het (strategisch) beleggingsbeleid;
- vermindering van pensioenaanspraken.

Bijlage 3 Minimaal Vereist Eigen Vermogen

Het minimaal vereist eigen vermogen wordt jaarlijks vastgesteld op basis van de voorschriften van het Besluit Financieel Toetsingskader Pensioenfondsen van 18 december 2006. Dit gebeurt volgens onderstaande tabel.

Pensioenregelingen met beleggingsrisico's	4% van de voorziening toekomstige toeslagen in eigen beheer
Pensioenregelingen met risicokapitaal bij overlijden	0,3% van het risicokapitaal, zijnde de contante waarde van het fictief ingegane partner- en wezenpensioen verminderd met de aanwezige VPV voor het ouderdoms-, partner- en wezenpensioen
Arbeidsongeschiktheidsrisico's	Conform wettelijke bepaling, heeft betrekking op de premievrijstelling en het WAO-hiaat/ WGA-hiaat
Totaal	

Bijlage 4 Beleggingsovertuigingen

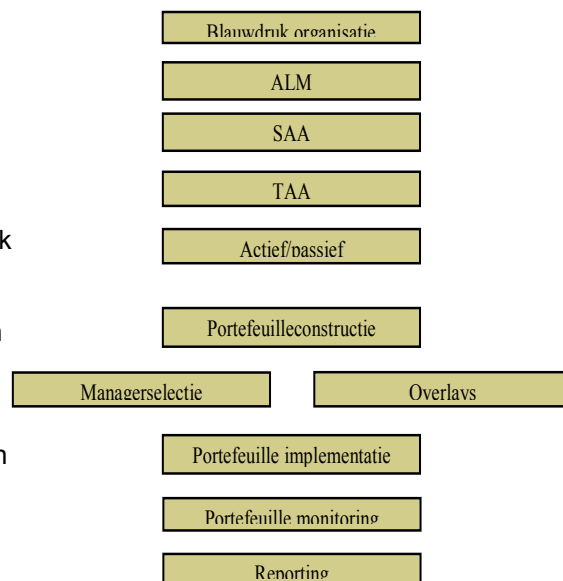
Een investment belief is kortweg de perceptie van het pensioenfonds van de financiële markt en hoe het fonds waarde kan toevoegen voor haar deelnemers d.m.v. een efficiënte beleggingsorganisatie. Het fonds heeft er voor gekozen de discussie te voeren over haar investment beliefs en deze vast te leggen in dit document.

Investment beliefs hebben betrekking op:

- Werking financiële markten
- Context van het fonds
- Efficiënte uitbesteding van taken in beleggingsproces

De uitkomsten inzake de investment beliefs bepalen de inrichting van de organisatie en dus de wijze van uitbesteding. De voordelen van het concretiseren en vastleggen van de investment beliefs van het fonds zijn dat er heldere richtlijnen komen voor onderdelen in het beleggingsproces van portefeuille samenstelling tot uitbesteding en monitoring. De richtlijnen zorgen voor een consequente besluitvorming en daardoor ook heldere communicatie over het beleid, zowel binnen het bestuur als richting deelnemers en sponsor. Het formuleren van investment beliefs legt accenten op bepaalde onderdelen beleggingsorganisatie, wat uiteindelijk tot betere processen leidt.

Uiteindelijk vormen de investment beliefs een onderbouwing voor de focus van te besteden tijd en middelen op onderdelen van de beleggingsorganisatie. In het figuur hiernaast is schematisch de waardeketen van het pensioenfonds weergegeven.

De investment beliefs zijn geordend op basis van de onderdelen in deze keten.

Strategie en risico kader

Deze investment beliefs hebben betrekking op de eerste onderdelen uit de keten, te weten ALM en Strategische Asset Allocatie (SAA).

- De strategische allocatie bepaalt voor het grootste deel de beleggingsresultaten. De strategische allocatie dient afgestemd te worden op het risicoprofiel van het fonds.
inrichting: Een ALM studie vormt de basis voor de strategische mix en dient periodiek en bij belangrijke wijzigingen uitgevoerd te worden.
- De beleggingsportefeuille wordt afgestemd op het risicoprofiel van de verplichtingen, de inzetbaarheid van de premie, de rendementsverwachtingen en het indexatiebeleid
inrichting Er wordt regelmatig een ALM studie uitgevoerd om het beleid ten aanzien van de beleggingen en de actuariële aspecten te toetsen en vormen. Daarnaast wordt jaarlijks de ALM studie geëvalueerd.

- Rendement gaat hand in hand met risico. Het fonds belegt in andere beleggingscategorieën dan swaps en neemt daarmee mismatchrisico vanwege het hoger verwacht rendement.
inrichting Dit vereist risicomonitoring en –management bij voorkeur door een onafhankelijke partij.
- Het risicokader varieert niet met fonds- en marktomstandigheden. Een vast risicobeleid op basis van de dekkingsgraad geeft hier invulling aan. **inrichting** Het bestuur heeft een vast risicobeleid bepaald op basis van de ALM studie en deze zal jaarlijks gemonitord worden.
- Het balansrisico is het belangrijkste risico. Risico op daling van de dekkingsgraad is hierbij de belangrijkste factor. Er wordt echter risico genomen om opwaarts potentieel te behouden.
inrichting Inzichtelijk hebben welke risico's het fonds loopt en beheersingsmaatregelen formuleren.
- Het fonds ziet het valutarisico als een onbeloond risico. (betrekking op strategische en tactische asset allocatie).
inrichting Deze risico's worden grotendeels afgedekt. Monitoring en rapportage vereist voor juiste uitvoering
- Het fonds heeft zelf een beperkte visie op de renteontwikkelingen, maar wil wel de beheerder ruimte geven hiervoor.
inrichting Deze risico's worden grotendeels afgedekt. Monitoring en rapportage vereist voor juiste uitvoering.

Mandaten & Uitbesteding

Onderstaande investment beliefs hebben betrekking op de vervolgstap na strategie, waaronder het formuleren van de mandaten en de selectie van beheerders (actief vs passief, portefeuille constructie, overlays, manager selectie).

- In het algemeen is het lastig om de markt te verslaan.
inrichting Er wordt niet actief ingespeeld op marktbevingen op korte termijn (TAA beleid). De aandelenportefeuille en vastrentende waarden portefeuille wordt voornamelijk passief ingericht. Bepaalde regio's of categorieën kunnen actief ingevuld worden hierbij dient het fonds overtuigd te worden van de meerwaarde. Hierbij zal wel de vermogensbeheerder geanalyseerd moeten worden door bepaalde Key Performance Indicators die nog bepaald moeten worden.
- Derivaten zijn efficiënte hulpmiddelen bij hedging.
inrichting Derivaten worden toegestaan, maar het gebruik moet wel voldoen aan bepaalde eisen. Het bestuur moet de constructie voldoende begrijpen om het te monitoren. Leverage moet ingekaderd zijn bij gebruik van derivaten, anders is leverage niet wenselijk.
- Transparantie in beleggingen is vereist. We beleggen alleen in zaken die we begrijpen en die aantoonbaar meerwaarde bieden.
inrichting Er moet altijd duidelijkheid zijn inzake de manier waarop belegd wordt. Geen black box beleggingen toestaan. Met name bij de beleggingen die bijdragen aan de afdekking van het renterisico en alternatieve beleggingen is het belangrijk om inzicht in onderliggende beleggingen en risico's te hebben.

- De kosten van vermogensbeheer spelen een rol bij portefeuille constructie.
inrichting Geschiktheid van een beheerder bepalen o.b.v. risico, rendement en kosten.
- Maatschappelijk verantwoord beleggen (“groen”) is niet bepalend voor het beleggingsbeleid.
inrichting Het huidige MVB beleid is in het beleggingsplan verwoord.

Beleggingsorganisatie

Deze investment beliefs hebben betrekking op de inrichting van de organisatie, selectie van beheerders en monitoring.

- De toezichthouders hebben een belangrijke invloed op het beleid van het fonds.
inrichting Beleid moet uitlegbaar zijn aan toezichthouders, sponsor en deelnemers.
- De uitvoering van het vermogensbeheer wordt uitbesteed aan een zorgvuldig geselecteerde vermogensbeheerder.
inrichting De vermogensbeheerder wordt jaarlijks geanalyseerd op basis van de afgesproken contractuele afspraken zoals beschreven in de SLA.
- Het bestuur dient voldoende op de hoogte te zijn van de marktontwikkelingen in de beleggingen en dient de beleggingen qua strategie en risico te doorgronden. Hiervoor dient het bestuur geregeld bijeen te komen.
inrichting Deskundigheid bestuur op peil brengen en houden d.m.v. educatie. Ondersteuning door vermogensbeheerders en externe adviseurs t.a.v. strategisch beleid, countervailing power naar vermogensbeheerder en constructie beleggingsportefeuille.
- Het fonds wenst een goed gedefinieerd en gemonitord risicokader.
inrichting Het fonds zal risicokader strikter moeten opstellen en zichzelf in staat stellen risico's te kunnen monitoren. Hierbij zal ook bepaald moeten worden wie verantwoordelijk is voor het monitoren.

Bijlage 5 Vereist Eigen Vermogen

Onder de gestandaardiseerde methode van het FTK dient een vereist eigen vermogen te worden bepaald aan de hand van een solvabiliteitstoets die bestaat uit zevental afzonderlijke risico-effecten.

Deze betreffen:

1. Renterisico (inclusief inflatierisico);
2. Zakelijke waardenrisico;
3. Valutarisico;
4. Commodities risico;
5. Kredietrisico;
6. Verzekeringstechnisch risico;
7. Risico actief beheer.

Alle zeven effecten hebben een bepaalde gewenste solvabiliteit tot gevolg. Vervolgens worden deze afzonderlijke effecten opgeteld middels de zogenaamde wortelformule (zie onderstaand) om te komen tot het vereist eigen vermogen.

Er is sprake van voldoende eigen vermogen ten opzichte van het vereist eigen vermogen indien het eigen vermogen groter is dan S zoals hieronder bepaald. De beschrijving van de berekening van het vereist eigen vermogen heeft betrekking op het nFTK.

Renterisico (S_1)

Dit is het effect van de meest ongunstige wijziging van de rente/rentetermijnstructuur volgens onderstaande tabel.

duration	factor rentedaling	factor rentestijging	duration	factor rentedaling	factor rentestijging
0	0,49	2,05	16	0,76	1,32
1	0,49	2,05	17	0,76	1,32
2	0,56	1,79	18	0,76	1,32
3	0,61	1,65	19	0,76	1,32
4	0,64	1,55	20	0,76	1,32
5	0,67	1,49	21	0,76	1,32
6	0,70	1,44	22	0,76	1,32
7	0,71	1,40	23	0,76	1,32
8	0,73	1,37	24	0,76	1,32
9	0,74	1,35	25	0,76	1,32
10	0,75	1,34	26	0,76	1,32
11	0,75	1,33	27	0,76	1,32
12	0,75	1,33	28	0,76	1,32
13	0,75	1,33	29	0,76	1,32
14	0,75	1,33	30	0,76	1,32
15	0,75	1,33			

Risico zakelijke waarden (S₂)

De waardedaling van de zakelijke waarden die opgevangen moet kunnen worden is als volgt vastgesteld:

Zakelijke waarden	Waardedaling in %
Beursgenoteerde aandelen in ontwikkelde markten en indirect onroerend goed	30
Beursgenoteerde aandelen in emerging markets	40
Private equity	40
Direct onroerend goed	15

Valutarisico (S₃)

Het effect van een daling van alle valutakoersen ten opzichte van de euro met 20% tot 35% moet opgevangen kunnen worden.

Grondstoffenrisico (S₄)

Het effect van een waardedaling met 35% moet opgevangen kunnen worden.

Kredietrisico (S₅)

Het effect van een toename van de actuele credit spread (marktrenteopslag voor kredietrisico) op de portefeuille vastrentende waarden moet opgevangen kunnen worden. Het in aanmerking te nemen kredietrisico hangt af van de credit rating van de betreffende obligatie volgens onderstaand overzicht. In dat kader merken wij op dat Nederlandse staatsleningen tot de categorie AAA gerekend worden.

Kredietwaardigheid	Toename kredietopslag in basispunten
AAA-staatsobligaties	0
Overige AAA-obligaties	60
AA	80
A	130
BBB	180
BB of lager of niet gewaardeerd	530

Verzekeringstechnisch risico (S₆)

De vereiste solvabiliteit voor verzekeringstechnische risico's vloeit voort uit onvoorziene sterfterisico's als gevolg van procesrisico. Daarnaast zijn er onvermijdbare sterfterisico's, zoals de onzekerheid rondom de sterftetrend (TSO of 'langlevenrisico') en de negatieve stochastische afwijkingen (NSA). De vereiste solvabiliteit ten behoeve van het verzekeringstechnische risico dient bepaald te worden op basis van de tabellen in hoofdstuk 14 van het 'Advies inzake onderbouwing parameters FTK' (DNB – oktober 2006).

Actief beheerrisico (S₁₀)

Het actief beheerrisico wordt bepaald aan de hand van de volgende formule:

$$S_{10} = \sum \text{Marktwaaarde}_i * (1,96 * TE_i + TER_i)$$

Hierbij is TE_i de (geannualiseerde) tracking error voor de betreffende beleggingsportefeuille i. De TE_i wordt berekend ten opzichte van de betreffende benchmark. De TER_i is de (meetkundige) total expense ratio van de beleggingsportefeuille. Hiermee worden de kosten bedoeld die gemaakt worden voor het uitvoeren van het actieve beheer. Indien de TE_i kleiner is dan 1%, mag de S₁₀ buiten beschouwing worden gelaten.

Totaal risico

Het totale risico is gelijk aan S, waarbij S wordt bepaald op basis van de navolgende formule. De effecten S₁ tot en met S₁₀ worden vervolgens gecombineerd aan de hand van de volgende formule voor S:

$$\sqrt{(S_1^2 + S_2^2 + 2 * 0,4 * S_1 * S_2 + S_3^2 + S_4^2 + S_5^2 + 2 * 0,4 * S_1 * S_5 + 2 * 0,5 * S_2 * S_5 + S_6^2 + S_{10}^2)},$$

waarbij,

$$S_2^2 = S_{2A}^2 + S_{2B}^2 + S_{2C}^2 + S_{2D}^2 + 2 * 0,75 * (S_{2A} * S_{2B} + S_{2A} * S_{2C} + S_{2A} * S_{2D} + S_{2B} * S_{2C} + S_{2B} * S_{2D} + S_{2C} * S_{2D})$$

Hierbij geeft de eerste 0,4 de correlatie weer tussen het renterisico (S₁) enerzijds en het aandelen- en vastgoedrisico (S₂) anderzijds. De tweede 0,4 geeft de correlatie weer tussen het renterisico (S₁) en het kredietrisico (S₅) bij een rentedaling. Bij een rentestijging wordt deze correlatie op 0 gesteld. Daarnaast is de correlatie tussen het aandelen- en vastgoedrisico (S₂) enerzijds en het kredietrisico (S₅) anderzijds vastgesteld op 0,5. De correlaties tussen de risico's die onderdeel uitmaken van het aandelen- en vastgoedrisico bedragen 0,75. Voor alle overige onderlinge verbanden zijn de correlaties op nul gesteld, deze risico's worden verondersteld onafhankelijk van elkaar op te treden.

Bijlage 6 Procedures bij vermogenstekorten, -overschotten en premieachterstand

Volgens de Pensioenwet (PW) dienen in de uitvoeringsovereenkomst de uitgangspunten en procedures voor besluitvorming over vermogenstekorten resp. vermogensoverschotten en premieachterstand opgenomen te worden.

Deze beschrijving is voor het fonds een uitwerking van deze uitgangspunten.

Vermogenstekorten

Volgens de PW is er sprake van een vermogenstekort wanneer het fonds over minder vermogen beschikt dan noodzakelijk is om aan verplichtingen jegens aanspraakgerechtigden (nominale pensioen-aanspraken en voorwaardelijke toeslagen) en/of jegens pensioengerechtigden (nominale pensioenrechten en voorwaardelijke toeslagen) te kunnen voldoen. Er moet bij vermogenstekorten onderscheid worden gemaakt tussen een **reservetekort** en een **dekkingstekort**. Hieronder wordt dit onderscheid voor het fonds verder uitgewerkt.

A. Reservetekort

Van een reservetekort is sprake wanneer het fonds niet voldoet aan de eis van “het vereist vermogen”. De dekkingsgraad geeft de verhouding tussen de verplichtingen en de bezittingen van het fonds weer.

Meldingsplicht bij (dreigend) reservetekort

Wanneer het fonds voorziet of redelijkerwijs voorziet dat het fonds niet meer zal voldoen/voldoet aan de eis van het vereist vermogen, dan dient dit direct aan de Nederlandsche Bank (DNB) te worden gemeld. Binnen 3 maanden (of eerder als DNB dit bepaalt), zal het fonds een concreet en haalbaar herstelplan bij DNB moeten indienen. DNB moet dit plan goedkeuren. Uit dit herstelplan moet blijken dat binnen uiterlijk 10 jaar zal worden voldaan aan de eis van het vereist eigen vermogen. De in te zetten middelen dienen te worden gebaseerd op de haalbaarheidstoets. Voorts zal dit plan voldoen aan de wettelijke eisen. Een eventuele korting bij onvoldoende herstelkracht is voorwaardelijk en kan gelijkmatig over de hersteltermijn worden verdeeld.

Sturingsmiddelen reservetekort

Het bestuur van het fonds heeft de navolgende sturingsmiddelen ter beschikking om binnen de termijn van het lange termijn herstelplan (weer) te voldoen aan de eis van vereist eigen vermogen. Deze middelen kunnen in beginsel ook in combinatie worden ingezet:

1. Aanpassen beleggingsbeleid (zoals herverdeling van de asset mix en/of asset allocatie).
2. Meer of minder afdekken van bepaalde risico's.
3. Beperken of stopzetten van toeslagen (zie ook onder kopje Toeslagverlening bij het fonds in beginsel afhankelijk van dekkingsgraad).
4. Toepassen van kortingen, uitgesmeerd over de hele herstelperiode.

Toeslagverlening bij het fonds (in beginsel) afhankelijk van beleidsdekkingsgraad

De verlening van (voorwaardelijke) toeslagen is bij het fonds in beginsel afhankelijk van de hoogte van de beleidsdekkingsgraad. Wanneer die van het fonds lager is dan de grenzen zoals vermeld in de staffel in hoofdstuk 5.3.3, zullen er op de pensioenrechten en de pensioenaanspraken gedeeltelijke toeslagen of geen toeslagen meer worden verleend. Het toeslagenbeleid is ook vastgelegd in de diverse pensioenreglementen van het fonds. Overigens kan het bestuur afwijken van dit beleid.

Procedure richting sponsor en toezichthouder

In het geval van een reservetekort zal het fonds:

1. de sponsor op de hoogte stellen (op bestuurlijk niveau);
2. de toezichthouders op de hoogte stellen conform de wettelijke eisen;
3. de actuaris verzoeken om een (aanvullende) ALM-studie/ haalbaarheidstoets te verrichten en concrete adviezen te formuleren over te nemen maatregelen;
4. ieder kwartaal opnieuw rapporteren over de voortgang.
5. Een herstelpun opstellen

B. Dekkingstekort

Men spreekt van een dekkingstekort wanneer het fonds niet langer voldoet aan de eis van “het minimaal vereist eigen vermogen”. Hiervan is sprake wanneer de beleidsdekkingsgraad van het fonds lager is dan het minimaal vereist eigen vermogen, vastgesteld als omschreven in bijlage 3.

Onder het nFTK leidt een dekkingstekort niet direct tot maatregelen. Pas wanneer het fonds 6 maal opeenvolgend in dekkingstekort verkeert en de actuele dekkingsgraad aan het eind van deze periode lager is dan de minimaal vereiste zal het fonds maatregelen treffen. Deze maatregelen houden in dat overgegaan wordt tot een zodanige onvoorwaardelijke korting dat het fonds uit dekkingstekort is. De kortingen kunnen worden uitgesmeerd over een periode van maximaal 10 jaar. De duur wordt vastgesteld door het bestuur op het moment dat het kortingsbesluit wordt genomen.

Procedure richting aanspraakgerechtigden, pensioengerechtigden, toezichthouder en sponsor

Premieachterstand

Om te voorkomen dat er onnodig onrust bij deelnemers ontstaat, is in de Pensioenwet bepaald dat pensioenfondsen een premieachterstand alleen melden als er tevens sprake is van een dekkingstekort én een premieachterstand. Het moet dan wel om een substantiële premieachterstand gaan. Gekozen is voor een premieachterstand die een omvang heeft van 5% of meer van de totale jaarpremie voor het fonds.

Het fonds informeert dan de deelnemers, gewezen deelnemers en pensioengerechtigden schriftelijk. Ook de ondernemingsraden van de sponsors dienen ieder kwartaal schriftelijk te worden geïnformeerd.

Bijlage 7 Financieel Crisisplan

Inleiding

Dit financieel crisisplan van Stichting Pensioenfonds Aon Groep Nederland is geschreven in het kader van artikel 143 van de Pensioenwet en de Beleidsregel financieel crisisplan pensioenfonds van 9 december 2011. Het crisisplan maakt deel uit van de beschrijving van de beheerste en integere bedrijfsvoering.

Het financieel crisisplan geeft een beschrijving van maatregelen die het bestuur op korte termijn effectief kan inzetten indien de dekkingsgraad zich bevindt of zeer snel beweegt richting kritische waarden, waardoor het realiseren van de doelstellingen van het fonds in gevaar komt.

Het financieel crisisplan is opgenomen in de Actuariële en bedrijfstechnische nota (hierna: ABTN).

Vaststelling crisisplan

Het voorliggende crisisplan van Stichting Pensioenfonds Aon Groep Nederland is vastgesteld in de bestuursvergadering van 18 juni 2015 en aangepast op 22 november 2018.

7.1 Elementen crisisplan

In de Pensioenwet is verankerd dat een pensioenfonds beschikt over een vereist eigen vermogen en een minimaal vereist eigen vermogen. Indien het pensioenfonds niet langer voldoet aan de gestelde eisen ten aanzien van het vereist eigen vermogen, dient het pensioenfonds een herstelplan op te stellen en in te dienen bij DNB.

Daarnaast moet elk pensioenfonds beschikken over een financieel crisisplan. In het financieel crisisplan maakt het bestuur vooraf, ook als er nog geen sprake is van een reservetekort, duidelijk hoe het om zal gaan met een crisissituatie van het fonds. Daarnaast is een belangrijk verschil met het herstelplan dat het bestuur zelf een definitie geeft van een crisissituatie, terwijl in een herstelplan wettelijke definities bepalend zijn.

Een dergelijk crisisplan geeft een beschrijving van de maatregelen die het bestuur op korte termijn effectief kan inzetten indien de dekkingsgraad zeer snel beweegt richting kritische waarden, waardoor het realiseren van de primaire doelstellingen van het pensioenfonds (het verstrekken van pensioen aan de deelnemers, gewezen deelnemers en pensioengerechtigden) in gevaar komt.

De kernaspecten die uit voorgaande omschrijving van een crisisplan naar voren komen, zijn evident: crisis, maatregelen, effectiviteit, belanghebbenden en de uitvoering. Daarom gaat het bestuur in dit financieel crisisplan in op de volgende elementen die hiermee nauw samenhangen:

Crisis:

- Wanneer is er naar de mening van het bestuur sprake van een crisis?
- Welke risico's kunnen tot een crisis leiden?
- Wat is de gevarengrens ten aanzien van de dekkingsgraad waarbij het fonds een eerste signaal opvangt omtrent een dreigende crisis?
- Wat is de kritische ondergrens wat betreft de dekkingsgraad waarbij het fonds kan herstellen?

Maatregelen:

- Welke maatregelen heeft het fonds ter beschikking in geval van een crisis en in hoeverre zijn deze maatregelen reeds ingezet?
- Hoe realistisch is de inzet van deze maatregelen?

Effectiviteit:

- Wat is het verwachte financiële effect van de inzet van deze maatregelen?
- Welke maatregelen worden op welk moment genomen bij achterblijvend herstel?

Belanghebbenden:

- Hoe wordt bij deze maatregelen rekening gehouden met evenwichtige belangenbehartiging?
- Op welke wijze wordt er met belanghebbenden gecommuniceerd en wanneer?

Uitvoering:

- Hoe is het besluitvormingsproces vormgegeven?
- Op welke wijze wordt het crisisplan getoetst en geëvalueerd?

In het vervolg van dit financieel crisisplan gaat het bestuur in op bovenstaande elementen om zodoende te komen tot het crisisplan. Op voorhand merkt het bestuur op dat de inhoud van de pensioenregeling wordt bepaald in het arbeidsvoorwaardenoverleg tussen de onderneming en de ondernemingsraad.

7.2 Crisis

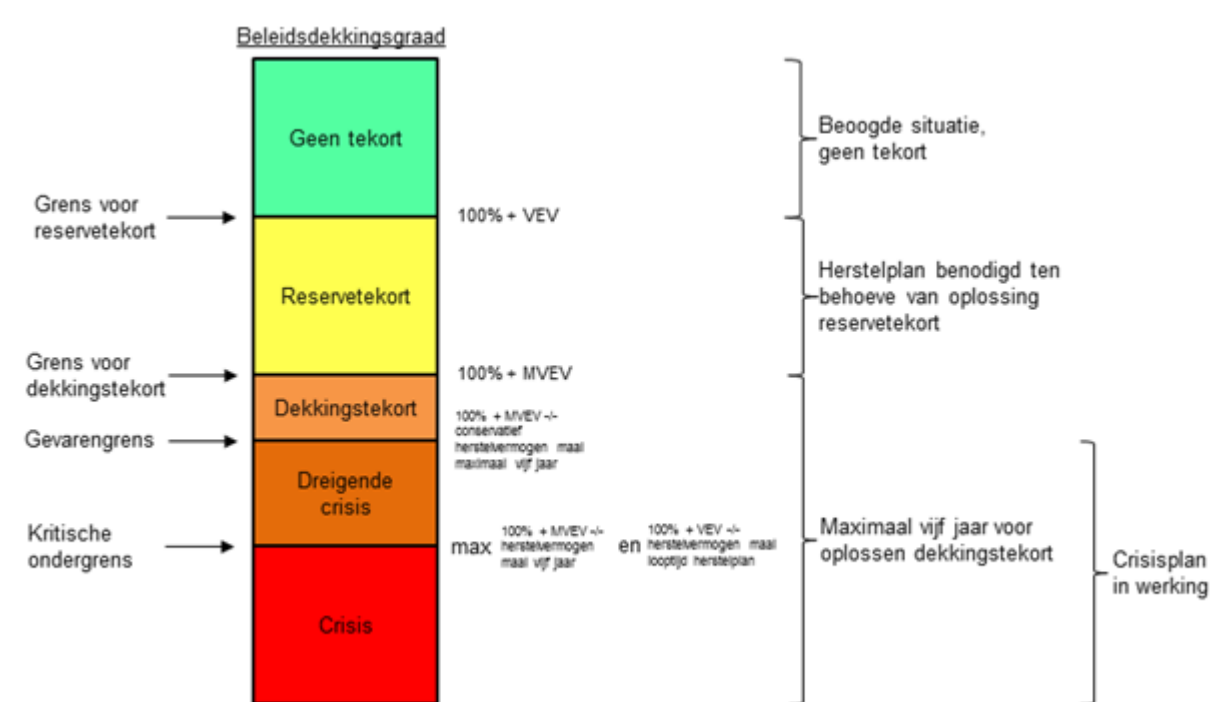
In dit hoofdstuk gaat het bestuur van het fonds nader in op wat door het bestuur wordt verondersteld als een crisissituatie. Tevens gaat het bestuur in op de ondergrens van de dekkingsgraad, waarbij het fonds nog kan herstellen zonder de noodzaak tot aanvullende maatregelen. Het bestuur definieert ook een gevarengrens. Indien de dekkingsgraad onder deze grens komt, wordt om alertheid van het bestuur gevraagd.

7.2.1 Beschrijving crisissituatie

Wanneer het bestuur voorziet of redelijkerwijs kan voorzien dat de dekkingsgraad van het fonds niet meer voldoet of niet zal voldoen aan de vereisten ten aanzien van het vereist eigen vermogen, dient het fonds in een herstelplan uit te werken hoe het eigen vermogen van het fonds uiterlijk binnen de door het fonds gekozen hersteltermijn weer voldoet aan de vereisten ten aanzien van het vereist eigen vermogen. Deze beoordeling vindt plaats per einde van het kwartaal.

Volgens het bestuur is sprake van een dreigende crisis als het eigen vermogen van het fonds onder het minimaal vereist eigen vermogen daalt en het er naar uitziet dat dit langdurig zal zijn. Onder langdurig verstaat het bestuur de situatie waarin zonder aanvullende maatregelen redelijkerwijs niet mag worden verwacht dat de beleidsdekkingsgraad binnen 5 jaar boven het minimaal vereist eigen vermogen komt er vanuit gaande dat het herstel alleen komt uit een conservatief berekend overrendement (de gevarengrens, zie 7.2.3). Bovendien moet de dekkingsgraad zich minstens per het einde van elk kwartaal onder deze gevarengrens bevinden.

Verder treedt het crisisplan direct in werking indien de actuele dekkingsgraad lager is dan de kritische ondergrens, zie 7.2.4. Het vorenstaande wordt in onderstaand overzicht grafisch weergegeven.

7.2.2 Beschrijving risico's die tot een financiële crisis kunnen leiden

Het is op voorhand onmogelijk om aan te geven welke specifieke omstandigheden tot een financiële crisis kunnen leiden. Risico's die in ieder geval tot een daling van de dekkingsgraad tot onder de kritische ondergrens kunnen leiden zijn:

- Een waardedaling van de aandelen. Binnen de aandelen belegt het fonds in een aandelenfonds met wereldwijde aandelen, waarbij spreiding over sectoren en regio's plaatsvindt. Hierdoor is binnen de aandelen het marktrisico het dominante risico.
- Het fonds heeft het renterisico van de pensioenverplichtingen niet volledig afgedekt, waardoor de dekkingsgraad daalt als de rente daalt.
- De wijze waarop het renterisico wordt afgedekt, kan tot een daling van de dekkingsgraad leiden. Dit kan komen door het curverisico. Daarnaast vindt de afdekking plaats door middel van obligaties waarvan de rente zich anders kan ontwikkelen dan de rekenrente voor de pensioenverplichtingen.
- Het fonds belegt gedeeltelijk in bedrijfsobligaties en hypotheeklen. Als de creditspread hierop toeneemt, zullen deze in waarde dalen.
- Het fonds houdt bij de waardering van de pensioenverplichtingen rekening met de verwachte toename van de levensverwachting. Als de levensverwachting sterker toeneemt dan verwacht, zullen de pensioenverplichtingen toenemen. Voor de eigen beheer verplichtingen is dit voor risico fonds.
- Het risico bestaat dat de waarde van de beleggingen in vreemde valuta verslechtert doordat de wisselkoers van vreemde valuta verslechtert. Het valutarisico wordt voor een belangrijk deel afgedekt.

7.2.3 Gevarengrens dekkingsgraad

Het eerste signaal dat de financiële positie zich in de gevarengrens bevindt, is aan de orde indien de dekkingsgraad zakt onder de gevarengrens. Deze grens ligt boven de hierna onder 7.2.4 te beschrijven kritische ondergrens. Uitgangspunt bij de gevarengrens is dat de verbetering van de dekkingsgraad alleen mogelijk is vanuit een (conservatief) verwacht overrendement op de zakelijke waarden.

Er wordt uitgegaan van een gemiddelde netto risicopremie op de niet-vastrentende waarden van 2% op jaarbasis. De gevarengrens voor de dekkinggraad wordt berekend aan de hand van dit overrendement, het strategische beleggingsbeleid alsmede de resterende tijd tot het dekkingstekort opgelost moet zijn. Voor een nadere toelichting ten aanzien van vaststelling van de gevarengrens voor het fonds verwijst het bestuur naar de bijlage.

Het bestuur gaat uit van een overrendement dat niet wordt bepaald door de markttrente of de economische situatie. Uitgangspunt is de rentetermijnstructuur (RTS) per 31 oktober 2018. In de onderstaande tabel is aangegeven wat de gevarengrens is bij verschillende resterende looptijden van het herstelplan:

Gevarengrens dekkinggraad

	<i>RTS 31-10-2018</i>
Herstelvermogen per jaar	0,7%
Gevarengrens bij resterende looptijd tot maximale duur dekkingstekort	
5 jaar	100,5%
4 jaar	101,2%
3 jaar	101,9%
2 jaar	102,6%
1 jaar	103,3%

7.2.4 Kritische ondergrens dekkinggraad

Zodra de dekkinggraad van het fonds zich per einde van een kalenderkwartaal onder de vereiste dekkinggraad zakt, dient het fonds een herstelplan in te dienen bij DNB. Voor het indienen van dit herstelplan dient te worden uitgegaan van berekeningen die als basis hebben de op dat moment geldende marktsituatie en het op dat moment verwachte economische scenario.

Daaruit volgt wat het jaarlijkse, reguliere herstelvermogen is bij ongewijzigd beleid en zonder aanvullende maatregelen te nemen. De kritische ondergrens van de dekkinggraad ligt op het maximum van:

1. de dekkinggraad waarbij het fonds nog net in staat is om toe te groeien naar de minimaal vereiste dekkinggraad, uitgaande van de termijn waarbinnen het fonds tot korting zou moet overgaan in verband met de eis ten aanzien van het minimaal vereist eigen vermogen. Deze termijn is afhankelijk van de periode waarin het fonds zich al in dekkingstekort bevindt; en
2. de dekkinggraad waarbij het fonds naar verwachting nog net voldoende herstelkracht heeft om toe te groeien naar de vereiste dekkinggraad (in de door het fonds gekozen hersteltermijn van tien jaar).

Bij een lagere dekkinggraad dan deze ondergrens mag niet meer worden verwacht, dat het fonds in de resterende looptijd kan herstellen uit de situatie van dekkingstekort zonder de implementatie van nadere maatregelen.

In de bijlage is de actuele zienswijze over en de wijze van vaststelling van de kritische ondergrens en het herstelvermogen opgenomen. De cijfermatige uitwerking hiervan naar de rentetermijnstructuur per 31 oktober 2018 is in onderstaand overzicht opgenomen. De hoogte van de kritische ondergrens is onder andere afhankelijk van het verwachte beleggingsrendement.

Uitgangspunt is het maximaal in aanmerking te nemen beleggingsrendement volgens het Advies Commissie Parameters d.d. 27 februari 2014. Het herstellvermogen ter bepaling van de kritische ondergrens over de resterende looptijd van het herstelplan is opgenomen voor drie niveaus van de rentetermijnstructuur.

In de onderstaande tabel is aangegeven wat de kritische ondergrens is uitgaande van verschillende niveaus van de RTS en bij verschillende resterende looptijden van het herstelplan:

Kritische ondergrens dekkingsgraad

	<i>RTS 31-10-2018</i>	<i>RTS 31-10-2018 minus 1%-punt</i>	<i>RTS 31-10-2018 plus 1%-punt</i>
Kritische ondergrens bij resterende looptijd tot MVEV			
5 jaar	89,0%	86,9%	91,0%
4 jaar	91,4%	89,7%	93,1%
3 jaar	94,1%	92,8%	95,4%
2 jaar	97,1%	96,2%	98,0%
1 jaar	100,4%	99,9%	100,8%
Kritische ondergrens bij looptijd tot VEV			
10 jaar	87,4%	84,0%	90,8%

7.2.5 Einde crisissituatie

Een crisissituatie is beëindigd op het moment dat het bestuur vaststelt dat de dekkingsgraad, bepaald op grond van de dan geldende marktsituatie en het op dat moment verwachte economische scenario boven de gevarengrens bij de resterende looptijd tot 5 jaar na het ontstaan van de crisissituatie is uitgekomen.

7.3. Maatregelen

Het is vanzelfsprekend dat het van groot belang is te voorkomen dat het fonds überhaupt in een crisissituatie belandt. Daarom wordt periodiek middels een ALM-studie geanalyseerd of het premiebeleid, toeslagbeleid en beleggingsbeleid nog voldoende robuust zijn vormgegeven bij verschillende economische scenario's. Tevens worden daarbij diverse varianten van het toeslag- en beleggingsbeleid tegen het licht gehouden.

7.3.1 Mogelijk in te zetten maatregelen

Mocht het fonds in een crisissituatie terecht komen, dan heeft het fonds in beginsel een combinatie van de volgende financiële sturingsmiddelen ter beschikking.

A. Aanpassen toeslagen

Het fonds kent voor actieve deelnemers in de regeling voormalig eindlooonpensioen 2015 en de actieve deelnemers in de regeling middelloonpensioen 2014 een onvoorwaardelijk toeslagbeleid waarbij de toeslagen worden gefinancierd uit de premiebijdrage van de werkgever. Voor gewezen deelnemers en pensioengerechtigden kent het fonds een voorwaardelijk toeslagbeleid waarbij de toeslagen worden gefinancierd uit beleggingsrendement. Op het moment dat de middelen van het fonds het niet toelaten de in het toeslagbeleid geformuleerde voorwaardelijke toeslagen toe te passen, kan besloten worden minder toeslag of geen toeslag toe te kennen. In een situatie van dekkingstekort vindt sowieso geen toeslagverlening plaats omdat deze niet toekomstbestendig toegekend kan worden. Tijdens een

crisissituatie is de toeslagverlening zodoende geen effectief sturingsmiddel in zoverre dat de dekkingsgraad door de inzet niet stijgt.

B. Aanpassen beleggingsportefeuille en risico-beheersingsinstrumenten

De risicometing en resultaatsevaluatie door het fonds en de situatie op de financiële markten zouden aanleiding kunnen geven om de beleggingsportefeuille aan te passen dan wel om de risico's op een gewijzigde manier te beheersen. Daarbij wordt rekening gehouden met het feit dat het bestuur het risicoprofiel niet mag verhogen indien het pensioenfonds in dekkingstekort verkeert.

C. Korten aanspraken en rechten

In Bijlage 5 van de ABTN is bij de sturingsmiddelen opgenomen dat indien de financiële positie van het fonds daartoe noopt en alle overige sturingsmiddelen zijn ingezet, alle opgebouwde pensioenaanspraken en pensioenrechten kunnen worden gekort. Indien het fonds 5 achtereenvolgende jaren (6 meetmomenten) in dekkingstekort verkeert en het fonds een actuele dekkingsgraad heeft die lager is dan de minimaal vereiste zal een onvoorwaardelijke korting worden toegepast (een voorwaardelijke korting kan aan de orde zijn als het fonds naar verwachting niet voldoende herstelkracht heeft om toe te groeien naar de vereiste dekkingsgraad in 10 jaar tijd). Hiermee is invulling gegeven aan artikel 134 van de Pensioenwet. Bij de uitwerking hiervan kan in het kader van een evenwichtige belangenbehartiging onderscheid gemaakt worden tussen de verschillende deelnemerscategorieën.

In onderstaand overzicht is opgenomen op grond van welke juridische gronden de inzet van genoemde maatregelen gerechtvaardigd is.

Juridische legitimiteit maatregelen

Maatregel	Statuten	Pensioen-reglement	Uitvoerings-overeenkomst/ reglement	ABTN
Niet indexeren		X		X
Beleggingsbeleid aanpassen				X
Korten opgebouwde pensioenen		X		X

7.3.2 Realistische maatregelen

Het bestuur hecht er aan om te benadrukken dat de uiteindelijke keuze met betrekking tot de te nemen maatregelen afhankelijk is van de concrete situatie die zich voordoet op het moment dat de maatregelen moeten worden genomen. Op dat moment worden de belangen van alle betrokkenen op een evenwichtige manier behartigd. De te maken keuzes worden daarbij deels beïnvloed door de oorzaken van de ontstane situatie en ook door de budgettaire draagkracht die bij de verschillende belanghebbenden op dat moment aanwezig is. Dit betekent dat het voor het bestuur onmogelijk is om op voorhand aan te geven welke (combinatie van) maatregelen daadwerkelijk worden genomen in een crisissituatie.

Een aanpassing van het beleggingsbeleid waarbij het risicobudget wordt verhoogd is niet mogelijk in een crisissituatie, tenzij dat onderdeel uitmaakt van het bestaande beleid zoals vastgelegd in de ABTN. Een verhoging van het risicobudget is zodoende uitgesloten. Er kan zich wel een moment aandienen waarop het bestuur besluit om het risicoprofiel te verlagen.

Met betrekking tot de overige genoemde maatregelen is er een aantal factoren dat een rol speelt bij de afweging die aan de te maken keuze ten grondslag ligt. Al deze genoemde maatregelen zijn realistische maatregelen tijdens een crisissituatie.

Het is bij het kiezen van de te nemen maatregelen van groot belang wat de oorzaak is van de crisissituatie. Indien de oorzaak van de crisis een gevolg is van de gerealiseerde beleggingsrendementen, dan ligt het voor de hand om voor een breed pallet aan maatregelen te kiezen.

7.4. Effectiviteit

Uiteraard vindt het bestuur het van groot belang dat bij het inzetten van de diverse maatregelen het gewenste effect wordt bereikt. Dit neemt het bestuur dan ook mee in het besluit om de combinatie van de juiste maatregelen in te zetten. De effectiviteit van de diverse maatregelen is uiteraard ook weer afhankelijk van de op dat moment geldende markt- en economische situatie. Die situatie, eventueel ondersteund door de resultaten van een ALM-studie, bepaalt welke (combinatie van) maatregelen in de crisissituatie van dat moment het meest gewenste effect kunnen opleveren.

7.4.1 Financiële effect maatregelen

Om inzicht te verkrijgen in het financiële effect van de maatregelen wordt op basis van de meest actuele beschikbare gegevens betreffende herstelmaatregelen een inschatting gemaakt van de financiële effecten van diverse maatregelen. De resultaten zijn opgenomen in het onderstaand overzicht.

Financiële effecten maatregelen op dekkingsgraad (in %-punt)

Maatregel	Effect bij RTS +/- 1%-punt	RTS	RTS + 1%-punt
Niet indexeren	0,0%	0,0%	0,0%
Beleggingsbeleid aanpassen: 10% minder zakelijke waarden	-0,2%	-0,2%	-0,2%
Afstempeling actieven met 1%	0,3%	0,4%	0,3%
Afstempeling inactieven ² met 1%	0,7%	0,8%	0,8%

7.4.2 Maatregelen bij achterblijvend herstel

Het bestuur geeft met de hiervoor genoemde (combinaties van) maatregelen aan dat bij een achterblijvend herstel hoogstwaarschijnlijk een palet aan maatregelen wordt ingezet. Daarmee wordt het gewenste effect bereikt dat bij achterblijvend herstel van de dekkingsgraad extra herstelvermogen bovenop het reguliere herstelvermogen wordt gerealiseerd en tevens wordt daarmee rekening gehouden met de behartiging van de belangen van de diverse groepen belanghebbenden.

Het bestuur benadrukt dat het onmogelijk is om nu al aan te geven welke maatregelen daadwerkelijk worden ingezet in een crisissituatie, aangezien dit afhankelijk blijft van de situatie op dat moment en de oorzaken voor de ontstane situatie.

7.5. Belanghebbenden

Het bestuur van het fonds behartigt de belangen van alle deelnemers, gewezen deelnemers en pensioengerechtigden en houdt daarmee ook rekening bij het toepassen van de verschillende maatregelen tijdens een crisissituatie.

7.5.1 Evenwichtige belangenbehartiging

Voor het bestuur is het ook van belang, zeker in het kader van artikel 105, lid 2 van de Pensioenwet, om een evenwichtige afweging te maken tussen de belangen van de verschillende groepen belanghebbenden. Vanzelfsprekend worden in een crisissituatie alle deelnemers, gewezen deelnemers en pensioengerechtigden geraakt.

² Hiermee worden pensioengerechtigden en gewezen deelnemers (slapers) bedoeld.

In het hierna volgende overzicht is opgenomen welke groep(en) belanghebbenden bij een bepaalde maatregel word(t)(en) getroffen.

Impact maatregelen belanghebbenden

Maatregel	Deelnemers	Gewezen deelnemers	Pensioen-gerechtigden	Onderneming
Niet indexeren		X	X	
Beleggingsbeleid aanpassen	X	X	X	
Afstempeling	X	X	X	

7.5.2 Communicatie richting belanghebbenden

Onderdeel van dit financieel crisisplan is het communicatiebeleid richting de belanghebbenden en de sociale partners. Het bestuur zal drie vormen van communicatie toepassen.

Electronisch

In de eerste plaats wordt dit crisisplan op onze website geplaatst. Vanwege de complexiteit zal ook een verkorte versie worden opgenomen, waarbij gestreefd wordt naar taalniveau B1.

Tevens zal het bestuur bij de maandelijkse publicatie van onze dekkingsgraad op de website de gevarengrens en de kritische ondergrens aan de dekkingsgraad vermelden.

Schriftelijk

Ten tweede zal schriftelijke communicatie richting de belanghebbenden plaatsvinden indien een dreigende crisis aan de orde is. Daarvan is sprake indien de dekkingsgraad van het fonds zich aan het einde van een kwartaal onder de gevarengrens bevindt. Het bestuur zal dan alle belanghebbenden persoonlijk binnen twee maanden een brief sturen waarin zij op taalniveau B1 geïnformeerd worden over de financiële positie en de mogelijke gevolgen daarvan. Mocht zich de situatie voordoen waarin ons crisisplan daadwerkelijk in werking treedt, dan zal het bestuur de belanghebbenden hierover informeren binnen één maand. In eerste instantie betreft het een mededeling per brief dat de kritische ondergrens van de dekkingsgraad is overschreden. Ook zal daarin aangekondigd worden wanneer de belanghebbenden een vervolgschrijven kunnen verwachten. Daarin zal worden aangegeven wat de mogelijke (combinaties van) maatregel(en) zijn indien de financiële positie zich onvoldoende snel herstelt. Deze communicatie zal zoveel mogelijk op taalniveau B1 plaatsvinden. Overigens wordt de schriftelijke communicatie aan de belanghebbenden ook op de website van het fonds geplaatst.

Mondeling

In de derde plaats het bestuur de communicatie met de onderneming intensiveren zodra sprake is van een dreigende crisis, dat wil zeggen een overschrijding van de gevarengrens gedurende drie opeenvolgende maandeinden. Daartoe zal een overleg plaatsvinden waarin de financiële positie uit de doeken gedaan wordt en aangegeven wordt welke maatregelen genomen zouden kunnen worden met de bijbehorende consequenties. Een dergelijke sessie zal in beginsel in de informerende sfeer geschieden.

Mocht zich vervolgens de situatie voordoen waarbij de dekkingsgraad van het fonds onder de kritische ondergrens duikt, dan zal opnieuw overlegd worden met de onderneming, waarbij inhoudelijk en diepgaand gesproken zal worden over de mogelijke maatregelen die wij kunnen nemen. In dat gesprek zal ook bekeken worden wat de mogelijkheden zijn om het premieniveau te verhogen.

7.6. Uitvoering

Zodra de dekkingsgraad van het fonds onder het minimaal vereist eigen vermogen zakt en hetgeen in hoofdstuk 2 is vermeld van toepassing is, treedt het crisisplan in werking en dient het bestuur tot besluitvorming over te gaan.

7.6.1 Besluitvormingsproces

Het crisisplan maakt onderdeel uit van de ABTN van het fonds. Besluiten kunnen door het bestuur van het fonds worden genomen conform de statuten. Dat besluitvormingsproces geldt ook voor een eventueel besluit om het crisisplan in werking te laten treden. Desalniettemin informeren wij het verantwoordingsorgaan indien het bestuur voornemens is het crisisplan ten uitvoer te brengen.

Mocht bij de evaluatie van het herstelplan sprake zijn van achterblijvend herstel, dan kan dit voor het bestuur van het fonds aanleiding geven tot het toepassen van de maatregelen zoals vastgelegd in dit financieel crisisplan.

In onderstaand overzicht is per maatregel aangegeven welke partijen op welke wijze betrokken zijn bij het besluitvormingsproces.

Besluitvormingsproces

Maatregel	Bestuur	Onderneming	Verantwoordings- orgaan	Tijdstip implementatie
Niet indexeren	Besluit	Informeren	Informeren	1 januari
Beleggingsbeleid aanpassen	Besluit	Informeren	Informeren	1 januari
Afstempeling	Besluit	Informeren	Informeren	Wettelijk

7.6.2 Evaluatie en toetsing crisisplan

Het crisisplan van het fonds is feitelijk opgenomen in de ABTN. Het bestuur evalueert periodiek de ABTN en past deze zo nodig aan. Daarbij toetst het bestuur het premiebeleid, het toeslagbeleid en het beleggingsbeleid periodiek aan de hand van een ALM-studie. De toetsing van het financieel crisisplan wordt bij deze evaluaties meegenomen.

Ten slotte beoordeelt het bestuur de effectiviteit van het crisisplan, nadat zich een crisis heeft voorgedaan en het crisisplan ten uitvoer is gebracht. Vanwege de impact van wijzigingen op de financiële markten worden de financiële cijfers in dit crisisplan jaarlijks geactualiseerd.

Conclusies

Gevarengrens dekkingsgraad

Het eerste signaal dat de financiële positie van het fonds zich in de gevarengrens bevindt, is aan de orde indien de dekkingsgraad zakt onder de gevarengrens. Deze gevarengrens wordt bepaald aan de hand van de dekkingsgraad die hoort bij het minimaal vereist eigen vermogen van het fonds.

Vervolgens wordt verondersteld dat een verbetering van de dekkingsgraad alleen mogelijk is vanuit een verwacht overrendement op de zakelijke waarden. Uitgangspunt hierbij is een gemiddelde netto risicopremie op de niet-vastrentende waarden van 2% per jaar. Als basis voor de berekening van de gevarengrens dient verder de strategische beleggingsmix op het moment dat deze vastgesteld wordt. Op dit moment is strategisch 34% van de portefeuille in zakelijke waarden belegd. Het herstelvermogen uit het beleggingsrendement bedraagt zodoende 0,7% per jaar. Uitgaande van een periode van vijf jaar is het totale herstel van de dekkingsgraad voor de berekening van de gevarengrens 3,5%-punt. Daarmee komt de gevarengrens zolang er geen sprake is van een herstelplan in beginsel uit op 100,5%, althans naar de situatie per 31 oktober 2018. Tijdens de looptijd van het crisisplan zal de gevarengrens geleidelijk aan toegroeien naar de minimaal vereiste dekkingsgraad (104,0%).

Kritische ondergrens dekkingsgraad

De hoogte van de kritische ondergrens van de dekkingsgraad is onder andere afhankelijk van de hoogte van de marktrente, het verwachte beleggingsrendement, de gekozen hersteltermijn en de termijn waarbinnen het pensioenfonds tot korting zou moeten overgaan in verband met de eis ten aanzien van het minimaal vereist eigen vermogen.

Bij de bepaling van de kritische ondergrens is rekening gehouden met de maatregelen die vastliggen in het premie-, toeslag- en beleggingsbeleid.

Er is sprake van een financiële crisis als de dekkingsgraad onder de kritische ondergrens van de dekkingsgraad terechtkomt. De kritische ondergrens van de dekkingsgraad is het maximum van :

1. De dekkingsgraad waarbij het pensioenfonds nog net in staat is om toe te groeien naar de minimaal vereiste dekkingsgraad, uitgaande van de termijn waarbinnen het pensioenfonds tot korting zou moeten overgaan in verband met de eis ten aanzien van het minimaal vereist eigen vermogen. Deze termijn is afhankelijk van de periode waarin het pensioenfonds zich al in dekkingstekort bevindt.
2. De dekkingsgraad waarbij het pensioenfonds naar verwachting nog net voldoende herstelkracht heeft om toe te groeien naar de vereiste dekkingsgraad in de door het bestuur gekozen hersteltermijn.

Met andere woorden, de kritische ondergrens is de dekkingsgraad waarbij het pensioenfonds naar verwachting niet meer binnen de wettelijke termijnen kan herstellen, zonder maatregelen te treffen die verder gaan dan de maatregelen die vastliggen in het premie-, toeslag- en beleggingsbeleid.

Ter bepaling van de kritische ondergrens aan de dekkingsgraad hebben wij het dekkingsgraadsjabloon opgesteld op basis van een dusdanige startdekkingsgraad dat na 5 jaar een dekkingsgraad wordt bereikt die correspondeert met de minimaal vereiste dekkingsgraad van 104,0%. Deze startdekkingsgraad komt op 89,0%. Wij hebben ook getoetst of met deze startdekkingsgraad na 10 jaar een dekkingsgraad wordt bereikt die correspondeert met de vereiste dekkingsgraad van 116,5%.

Het vorenstaande betekent dat bij een wettelijke hersteltermijn van 5 jaar de kritische ondergrens aan de dekkinggraad waarbij Stichting Pensioenfonds Aon Groep Nederland zonder nadere maatregelen tot onvoorwaardelijke korting moet overgaan, rond 89% ligt. Vanaf dat moment zal deze kritische ondergrens in vijf jaar geleidelijk aan toegroeien naar de minimaal vereiste dekkinggraad van 104,0%.